

**T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM KURUMLARI İKİNCİ KADEMEDE ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞ
VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
AYKUT KAYA**

**DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ MURAT ÇELEBİ**

BARTIN-2020

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

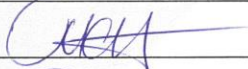
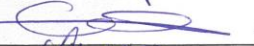
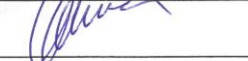
İLKÖĞRETİM KURUMLARI İKİNCİ KADEMEDE ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞ VE
TUTUMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
AYKUT KAYA

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ MURAT ÇELEBİ

“Bu tez 20/01/2020 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇELEBİ	
Dr. Öğr. Üyesi Ender EYUBOĞLU	
Doç. Dr. Hanifi ÜZÜM	

KABUL VE ONAY

Aykut KAYA tarafından hazırlanan “ İlköğretim Kurumları İkinci Kademe Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Görüş Ve Tutumlarının İncelenmesi ” başlıklı bu çalışma, 20/ 01/ 2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇELEBİ (Danışman)



Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ender EYUBOĞLU



Üye : Doç. Dr. Hanifi ÜZÜM



Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Metin SABAN
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Dr.Öğr.Üyesi Murat ÇELEBİ danışmanlığında hazırlamış olduğum “İlköğretim Kurumları İkinci Kademe Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Görüş Ve Tutumlarının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

20/ 01/ 2020

Aykut KAYA

İMZA


ÖN SÖZ

“İlköğretim Kurumları İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi” adlı çalışma, ilköğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarını belirli değişkenlere göre ortaya koymayı amaçlamıştır.

Bu çalışmayı hazırlamamda büyük yardımları bulunan, görüş ve tecrübelerinden faydalandığım danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇELEBİ'ye destek ve yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Taner BOZKUŞ'a ve Dr. Öğr. Üyesi Ender EYÜPOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim.

Aykut KAYA

Bartın 2020

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

İlköğretim Kurumları İkinci Kademedeki Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi

Aykut KAYA

Bartın Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Murat ÇELEBİ

Bartın-2020, Sayfa: 66+xiv

Bu çalışma, ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören olan öğrenciler, örneklem grubunu ise gönüllülük esasına dayalı olarak tesadüfi şekilde seçilmiş 424 [$n_{(erkek)}=196$, $n_{(kadın)}=228$] öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma da mevcut durumu ortaya çıkartmak için betimsel yöntem uygulanmıştır. Veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Araştırmada; Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” (BESTÖ), veri toplama aracı olarak araştırmacının hazırladığı; “Demografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Toplanan verilerin analizi parametrik hipotez testleriyle analiz edilerek betimsel istatistik için yüzde ve frekans dağılımları ile aritmetik ortalama ve standart sapma analizleri yapılmış iki grup arasındaki farklar T testi, ikiden fazla olan grup arasındaki fark ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Çalışmada, cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaş değişkeni incelendiğinde 10 yaş ile 15 yaş arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Sınıf değişkeni incelendiğinde ise 5. ve 8. Sınıf öğrencileri arasında anlamlı

bir fark elde edilmiştir.Öğrencilerin spor yapma ve spor yapmama durumları, öğrencilerden sıklıkla spor yapanların, yaşları, sınıfları ve aktif spor yapma değişkenleri ile beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kardeş sayıları, ailelerinin ekonomik boyutları, babalarının eğitim durumları, annelerinin eğitim durumları, baba meslekleri, anne meslekleri değişkenleri ile beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim; Beden Eğitimi ve Spor; Tutum

ABSTRACT

Master Thesis

**Investigation of the Opinions and Attitudes of Physical Education and Sports Course
of Primary School Students**

Aykut KAYA

Bartın University

Social Sciences Institute

Department of Physical Education and Sports

Thesis Advisor: Assoc Dr. Murat ÇELEBİ

Bartın-2020, Pp: 66+xiv

This study was conducted to examine the opinions and attitudes of the students in the second level of primary education towards physical education and sports lesson. The universe of the research is the students who are studying at the second level of primary education institutions, the sample group consisted of 424 [n (male) = 196, n (female) = 228] randomly selected students on a voluntary basis. A descriptive method was applied to reveal the current state of the method. In the study; "Physical Education and Sports Attitude Scale" (BESTÖ), developed by Demirhan and Altay (2001), was prepared by the researcher as a data collection tool; "Demographic Information Form" has been used. The analysis of the collected data was analyzed by parametric hypothesis tests. For descriptive statistics, the percentage and frequency distributions and the arithmetic mean and standard deviation analyzes were performed, the differences between the two groups were used as the T test and the difference between the groups with more than two was used as one-way analysis of variance (ANOVA). In the study, it was found that male students' views and attitudes towards physical education and sports lessons were higher than female students according to gender. When the age variable was examined, it was seen that there was a significant difference between the ages of 10 and 15. When the class variable is examined, a significant difference has been obtained between 5th and 8th grade students. A significant difference was found between students' sports and non-sports status, students' frequent sports, their ages, classes and variables of active sports and their views and attitudes towards physical education and sports lesson. It was concluded that there were no

significant differences in the number of siblings, the economic dimensions of their families, their father's educational status, their mother's educational status, father's professions, mother's professions, and their views and attitudes towards physical education and sports.

Keywords:Primary Education; Physical Education and Sports; Attitude

İÇİNDEKİLER

SAYFA

KABUL ONAY	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
BEYANNAME.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
EKLER DİZİNİ.....	xiii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xiv

GİRİŞ	1
-------------	---

1. GENEL BİLGİLER	1
-------------------------	---

1.1. Problem	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5

2. LİTERATÜR ÖZETİ	7
--------------------------	---

2.1. Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor ile Tutum Kavramı	7
2.1.1. Eğitim Kavramı.....	7
2.1.1.1. Eğitimin Önemi ve Amacı.....	8
2.1.2. Beden Eğitimi Kavramı	9
2.1.2.1. Beden Eğitiminin Önemi	10
2.1.2.2. Beden Eğitiminin İnsan Gelişimi Üzerindeki Etkileri	11
2.1.2.3. Beden Eğitiminin Fiziksel Gelişimdeki Etkileri.....	11
2.1.2.4. Beden Eğitiminin Psiko-Motor (devinişsel) Gelişimdeki Etkileri	12
2.1.2.5. Beden Eğitiminin Bilişsel Gelişimdeki Etkileri.....	12
2.1.2.6. Beden Eğitiminin Duyuşsal ve Toplumsal Gelişimdeki Etkileri	13

2.1.2.7. Spor Eğitimi.....	13
2.1.2.8. Beden Eğitimi ve Spor Dersi.....	14
2.1.2.9. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Eğitim Sistemi İçindeki Yeri ve Önemi	20
2.1.2.10. Eğitim ile Beden Eğitimi ve Sporun İlişkisi	21
2.1.3. Tutum Kavramı.....	22
2.1.3.1. Tutum Oluşturucu Öğeler	24
2.1.3.2. Tutuma Dair Kriterler.....	26
2.1.3.3. Tutum İşlevleri	27
2.1.4. Yurtiçi Yapılmış Çalışmalar	27
3. YÖNTEM.....	30
3.1. Araştırma Modeli	30
3.2. Veri Toplama Araçları.....	30
3.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği.....	30
3.3. Evren ve Örneklem	31
3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi	31
4. BULGULAR.....	32
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	42
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	42
5.2. Öneriler	50
KAYNAKLAR.....	51
EKLER.....	62
ÖZGEÇMİŞ.....	66

TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo ve Şekil No	Sayfa No
Şekil 1: Tutumun bileşenleri.....	24
Tablo 1: Ortaokul 1đrencilerinin 1đrenme alanları ve sınıf d1zeylerine g1re kazanım dağıllımları (MEB, 2018).....	20
Tablo 2: Puanların 1arpıklık basıklık katsayıları ve anlamlılık d1zeyi sonu1ları.....	32
Tablo 3: Verilerin frekans dağılımlı.....	32
Tablo 4:Araştırmaya katılan 1đrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	35
Tablo 5: Araştırmaya katılan 1đrencilerin cinsiyetleri ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	36
Tablo 6:Araştırmaya katılan 1đrencilerin sınıfları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	36
Tablo 7:Araştırmaya katılan 1đrencilerin kardeş sayıları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	37
Tablo 8:Araştırmaya katılan 1đrencilerin ekonomik durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	37
Tablo 9:Araştırmaya katılan 1đrencilerin babalarının eğitim durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	38
Tablo 10:Araştırmaya katılan 1đrencilerin annelerinin eğitim durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	38
Tablo 11:Araştırmaya katılan 1đrencilerin baba meslek durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	39
Tablo 12:Araştırmaya katılan 1đrencilerin anne meslek durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	40
Tablo 13:Ailesinde spor yapan ve yapmayanların bireyler bulunan 1đrencilerin spora y1nelik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	40
Tablo 14:Araştırmaya katılan 1đrencilerin boş zamanlara egzersiz yapma sıklıkları ile spora y1nelik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?.....	41
Tablo 15:Araştırmaya katılan 1đrencilerin aktif spor yapma durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark bulunmakta mıdır?.....	41

EKLER DİZİNİ

Ek No	Sayfa No
Ek 1. Demografik Anket Formu.....	62
Ek 2. İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği....	63
Ek 3. Ölçek İzni.....	65

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

N	:Örneklemdaki denek sayısı
Ss	:Standart sapma
P	:Anlamlılık
T	:Sınıflandırma eşik değeri
X	:Ortalama değer
BESTÖ	:Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği

GİRİŞ

Hareket, insanlığın canlılığının ilk göstergesidir (Harmandar, 2004: 87). İnsanoğlu dünyaya geldiği süreden sonra meydana gelen sürede hem ruhen hem de bedenen her an gelişir. Çocuklar, yaşamda tüm gücünü kullanarak büyümektedir ve bedeni hep hareket halindedir (Açak, 2006: 12). İnsanın doğasında olan hareketlerin şekillendirilmesiyle çocukluktan başlayarak sosyal uygunluğu, bedenen ve ruhen dayanıklı olması, zeki olması, sosyallığe uygun olması, cesaretli ve bilgili olması için beden eğitimi önemli bir yerdedir (Balcıoğlu vd., 2003). Hareket etmenin öğrenilmesi ve hareketler aracılığı ile öğrenmenin sağlanmasını hedefleyen beden eğitimi bu sayede eğitimin hedeflerine ulaşmada yarar sağlamaktadır (Eroğlu, 2011: 5).

İnsan, hayatını daha sağlıklı şekilde ve nitelikli olarak sürdürebilmek amacıyla harekete ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç, hayatın her aşamasında vazgeçilmez bir durumdur. İhtiyaçlar; sağlık, eğlence, etkilenme, dinçlik, estetik, biçimlenme, kendine güven, performans, macera, rekreasyon vb. durumlar olabilmektedir. İlköğretim aşamasındaki öğrencilerde yani 7 ile 9 yaşındaki öğrencilerde temel beceriler, 10 ile 11 yaşındaki öğrencilerde özelleşmiş hareket beceriler, 12 ile 14 yaşındaki öğrencilerdeyse sportif hareket becerileri aracılığıyla bu amaçlar desteklenir ve insan yaşam boyu fiziksel olarak harekete dahil olur (Temel ve Avşar, 2008: 10).

Eğitim, en geniş manada nesilden nesile devam eden, toplumsal hayata hazır durumda olmayan kişileri hayata hazırlanma amacı ile uygulanmakta olan işlemdir. Bu işlem sürecinde birçok alandan beceri, bilgi ve davranışın kazandırılması yanı sıra geliştirmesi amacı ile etkinlikler söz konusudur. Bu bakımdan değerlendirildiği zaman eğitim, toplumsal hayatta oldukça önemli bir role sahiptir. Fakat, eğitim süreci değerlendirildiği zaman yalnızca çeşitli bilgi paylaşımı gibi düşünülmemeli, sporu ve de çeşitli spor faaliyetlerinin de eğitimin kapsadığı içerik olduğu bilinmelidir (Ceylan, 2006:20).Beden eğitimi ve sporun temel olarak hedeflediği şey, genel eğitim sistemi içerisinde mühim bir öneme sahip olarak çocukların fiziki faaliyetler yoluyla eğitimlerini sağlaması ve de hareket kapasitesini olabilecek en yüksek seviyeye çıkarmaktır (Çöndü, 2004). Bu kapsam dahilinde beden eğitimi dersi müfredatında, fiziksel etkinlikler aracılığıyla öğrenci gelişimi, bilgisi, tutumu ve toplumsallaşabilmesi için yardımcı görev gören bu esnada motorsal olarak ve davranışsal olarak becerilere eğlence katarak

öğrenmenin kolaylaşmasını sağlayan aktif bir yaşam şekli durumundadır (Kangalgil vd., 2006). Spor, bireysel olduğu kadar sosyal de olan bir olaydır (Güven, 1999). Kişinin sosyalleşmesine katkıda bulunan spor, eğitim alanında beden eğitimi ve spor olarak işlevini sürdüren temel bir süreçtir. Beden eğitimi, temel eğitim için ayrılmaz bir bölümdür. Beden eğitimi ve spor, kişiyi her yönü ile geliştirmeyi, toplumun daha sağlıklı olarak yetişebilmesi için duyguların ifade edilmesine olanak vermeyi, kendisini disipline edebilmeyi, kişilik gelişimine yardımcı olmayı hedeflemektedir(Erkal vd.,1998).Trudeau & Shephard, gençlerde beden eğitimi ve spor etkinliklerine karşı olan tutumların genel olarak pozitif yönde olduğunu bildirmişlerdir (Trudeau & Shephard, 2005). Çocukların ailelerinin spora ilişkin tutumlarının olumlu olma durumu, çocuğun spora katılma durumunda hatta toplumun çoğunluğunun yapmasında olumlu bir etken durumunda olacaktır (Öztürk, 1998).

Bireyin bir iş yapması için o işte gerekli olan bilgiye ve de beceriye hakim olması, işin uygulanabilmesi için müsait bir tutumun içine girmesine ihtiyaç vardır. Bireyde hedeflenen öğrenmenin oluşması için bireye ilk kez verilecek şeyin bilgi olması gereklidir, bu bilgiler sayesinde öğrenilmiş olan iş davranışa dönüşebilir ve her şeyden mühimi olumlu tutum geliştirilebilir (Başaran, 1996). Çocuğun ailesinin yanında geçirdiği yaşantı sonucunda elde etmiş olduğu bilgi, deneyim ve beceriler okuldaki başarısını etkilemektedir. Bu bilgi, deneyim ve beceriler okulda öğrenilenleri destekler durumda ise çocuğun okulda daha başarılı olacağı bilinir. Okul ile ailesinin öğrettikleri arasında farklılık, kopukluk söz konusu olduğunda çocuğun başarısı olumsuz etkilenir, Ayrıca, aile içerisinde olan huzursuzluk, ailenin ait olduğu kültürün nitelikleri, ailenin eğitim düzeyi ve okula karşı olan tutumları da çocuğun başarısını etkileyen faktörlerdir (Erden, 2004).

Araştırmanın birinci kısmı, konuyla alakalı giriş adlı bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmı; problemin cümlesi, araştırmanın asıl amacı ile araştırmanın önemi, sayıltıları, sınırlılıkları, tanımları ve de kısaltmaları şeklinde ilerlemektedir.

Araştırmanın ikinci kısmı, kuramsal çerçeveden oluşmaktadır. Araştırmanın problemiyle alakalı bulunan konuda olan makalelere, tezlere, dergilere, kitaplara, dijital kütüphanelere ve diğer yayınlara ulaşılarak, “kuramsal çerçeve” başlığıyla sunulmuştur. Kuramsal çerçevenin dahilinde eğitim, beden eğitimi ve spor ile tutumla alakalı bilgiler yer almıştır.

Araştırmanın üçüncü kısmı, yöntem bölümünden oluşmaktadır. Yöntem kısmında araştırmanın içeriği, araştırmanın modeli ve verileri toplama yöntemi, kullanılan anket geçerliği ile güvenilirliği, araştırma evreni ile örnekleminin meydana getirilmesi, verilerin toplanılması ve analiz edilmesi şeklinde olan alt kısımlardan meydana gelmiştir.

Araştırmanın dördüncü kısmı ilköğretim II. kademedeki öğrenim gören öğrencilerin anket sonuçlarına istinaden ulaşılmış olan bulgular kısmıdır. Bu bölüm, SPSS24.0 programından elde edilmiş olan verilerin tablolara dönüştürülmesiyle meydana gelmiştir.

Araştırmanın beşinci kısmında tartışma ve sonuç ve öneriler bölümü oluşturulmuştur. Sonuç bölümünde, bulgular bölümünde olan bilgiler genel şekilde özetlenmiş ve öne çıkan durumlar belirlenmiştir. Bu bölümde bulgular aktararak yayımlanmış diğer bilimsel çalışmalarla karşılaştırmalı biçimde aktarılmıştır. Öneriler bölümünde, belirlenmiş olan sorunların olduğu alana yönelik özgün çözüm önerilerinde bulunulmuş ve de gelecek zamanlarda yapılacak olan çalışmalara yardımcı olmaya çalışarak bilgiler aktarılmıştır.

GENEL BİLGİLER

1.1. Problem

Günümüzde olan eğitim sisteminin içinde kişinin çok yönlü olarak gelişimi için, beden eğitimi ve spor dersi etkinliklerinin daha verimli şekilde programlanması gerekir. Okullarda verilen beden eğitimi dersi, bireyleri eğitmek ve yaşamları boyunca sürdürecekleri sportif ya da başka etkinliklere katılımlarında önemli bir role sahiptir. Bu durumu, öğrencinin lehine çevirmek ve onlarla etkili olarak öğretmen-öğrenci diyalogunun kurulması öğrencilerin akademik başarılarında önemli bir yere sahiptir.

Araştırmanın konusunu, ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim görmekte olan katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belli değişkenler aracılığıyla incelemek oluşturmuştur. Bu doğrultuda; araştırmanın problemini, ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olan görüşlerinin araştırılması oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrencilerin spora yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
2. Ailesinde spor yapan ve yapmayanların bireyler bulunan öğrencilerin spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin boş zamanlara egzersiz yapma sıklıkları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayıları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
5. Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
6. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
7. Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
8. Araştırmaya katılan öğrencilerin baba meslek durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
9. Araştırmaya katılan öğrencilerin anne meslek durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
10. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
11. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
12. Araştırmaya katılan lisanslı spor yapan öğrenciler ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark bulunmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Akademik disiplinlerin gelişmesi, sahip olunan literatür ile doğru orantıya sahiptir. Yapılan bu çalışmalar, belirli bir döneme ait olarak ortaya koyulan konular ile ilgili bilgi

vermek ile kalmayıp aynı zamanda daha sonra yapılacak araştırmalara da yol göstermektedir. Yapılan çalışmamızın temel önemi, spor alanına literatür olarak kaynak oluşturmak ve de konu hakkında araştırma yapan araştırmacılara faydalı olmak ve kaynak sunması açısından önemlidir.

Araştırmamızın bir başka önemi ise ilköğretim kurumları ikinci kademedede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenerek elde edilen bulgular doğrultusunda beden eğitimi öğretmenlerine, okul yönetimine ve milli eğitim müdürlüğüne öneriler sunulmasında bakımından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Anketi cevaplandıran katılımcıların görüşlerini içtenlikle yansıtacağı varsayılmıştır. Kullanılan ölçüm araçlarının örneklem grubu üzerinde istenilen kavramları ölçeceği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıklarını; Ankara ilinde 2018-2019 yılında öğrenim gören ilköğretim 2. Kademe öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Eğitim:Eğitim, toplumun kültürlenme sürecine bağlı olan bir bölümdür (Demirel ve Kaya, 2007). Başka bir tanımla eğitim, insandan başlayarak bütün toplumun yetişmesini, gelişmesini, belli hedefler için hareket etmesini sağlayan programlardır (Başer, 2009).

Beden Eğitimi ve Spor:Beden eğitimi ve spor eğitimi faaliyetlerinin özelleşmesi için çeşitli bölümlerde somutlaşan, bireyin fiziksel fonksiyonlarını ve fikren becerilerini bir tam olarak ele alır. Dengeli şekilde ve de sağlığı iyi olarak gelişmeyi hedef tutan, yarışma tarzı yapıldığı zaman elit olarak fiziksellieği, psikolojiyi, zihni ifade etmekte olan estetik değeri yüksek olan, eğlenceye dayalı olarak bazen kurallara bağlı olan etkinlikler bütünüdür. Beden eğitimi ve spor, tüm kişiliğin gelişimini amaçlayan bir araçtır (Aracı, 2004).

Tutum: Tutum, genel anlamda bireye yneltimi olan ve bireyin var olan nesne ile alakalı olan davranışını, duygularını ve de düşüncelerini ortaya koyan yönelimler bütününü temsil eder (Usal, Kuluvan, 1999). Tutumlar, bireylerin davranışlarının Őekillenmesinde rol oynayan duyusal etmenlerdir (Hünük, 2006). Bireyde tutum belli bir sebeple gelişmektedir. Yani, gösterilen tutum bireyin bir ihtiyaına yanıt vermektedir. Bu ihtiyaç yok olursa mevcut bir tutuma da ihtiyaç kalmayacaktır (KađıtbaŐı, 1985).

LİTERATÜR ÖZETİ

2.1. Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor ile Tutum Kavramı

2.1.1. Eğitim kavramı

Eğitim, bir bireyin sosyalleşmesi, hem cinsleriyle benzer olması ve topluma faydalı bir bireyin yetiştirilmesidir (Leif ve Rustin, 1980). Eğitim kavramı Latince'den türemiş olup özünde farklı iki olguyu bulundurmaktadır: İlki olan *Educare*, talim terbiye, eğitmek anlamındayken; ikincisi *Educere* ise bir şeye çıkarmak, yükseltmek, bir şeye doğru yönelmek, yetiştirmek anlamındadır (Alova & Karaağaç, 1995). Eğitim, bireyde kasıtlı kültürlenme ve kendi yaşantısı sonucunda istendik yönde kalıcı davranış değiştirme sürecidir (Demirel, 2005). Eğitim ile meydana gelmiş olan davranış değişiklikleri bireyin kendi tercih sonuçlarıdır (Ayas, 2013).

Eğitimin bireyi kültürleştirmek, toplumsallaştırmak, üretken olmasını sağlamak ve bireyselleştirmek olarak dört temel amacı vardır. Bireyselleştirme amacıyla bireyin potansiyel gücünü gün yüzüne çıkarmak ve hedeflenen doğrultuda değiştirmektir. Toplumsallaştırma, bireyin bulunduğu toplumda ki yazılı ya da yazılı olmayan kuralları kabul edip, benimsemesidir. Üretkenlik bireyin kendi becerisine göre iş sahibi olarak kendi hayatını devam ettirmesi ve geçimini sağlaması, toplumun kalkınmasına katkı sağlayan ve toplumun zenginliklerini koruyup kollayan, mutlu, sağlıklı ve dengeli bir birey olarak hayatını sürdürmesidir. Buna göre eğitim bireyi yurttaş olduğu kadar bir insan olarakta biçimlendirmelidir (Öztürk, 1998). Bir devletin kalkınabilmesi, yetişmiş olan insanın gücüyle mümkündür ve bu insan gücünün yetişmesinde ki en önemli unsur eğitimidir (Bilen, 1996).

Eğitim, planlı programlı hedefler doğrultusunda bireye yeni davranışlar kazandırma ve onu günün getirmiş olduğu şartlara göre çağdaştırıp, modernleştirmektir. Eğitim kişiyle alakalı ve kişiye özgüdür. İnsan hem yaşamsal hem de ruhsal durumundan dolayı eğitime ihtiyaç duyar (Koçak, 2002). Eğitimin temeli aile ile başlasa da geçmiş ve günümüze baktığımız zaman en fazla okullarda gerçekleştiği görülmektedir. Eğitimde ana hedef kişilerin yaşamları doğrultusunda istendik yönde davranışlarına yerleşip onlara bu davranışları kazandırmaktır. (Alparslan, 2008). İnsan varolduğundan itibaren eğitim almada ve de eğitim vermede aktiftir. (Başar, 2007). Eğitim, toplumların çeşitli

ihtiyaçlarını karşılar ve onların sürekli gelişimini sağlar. Birey doğal ve toplumsal çevresini eğitim kurumlarında tanır ve bunlardan en verimli şekilde faydalanıp temel ihtiyaçlarını dengeli bir şekilde karşılar (Erden & Fidan, 1995). Bireyin toplumun inançlarını, standartlarını ve yaşam şekillerinin kazanabilmede (Demirel ve Kaya, 2006); becerileri öğrenme, öğretme ve geliştirme, inanç ve bilgi etkilidir (Özyalvaç, 2010).

İngilizce’de eğitim “Education” demektir. Temeli Arapça olan ‘talim ve terbiye’ ve ‘maarif’ sözcükleri Türkçedeki “eğitim” kelimesiyle aynı anlamdadır (Gökduman, 2011). Eğitim, planlı programlı hedefler doğrultusunda bireye yeni davranışlar kazandırma ve onu günün getirmiş olduğu şartlara göre çağdaşlaştırıp, modernleştirmektir.. Eğitim kişiyle alakalı ve kişiye özgüdür. İnsan hem yaşamsal hem de ruhsal durumundan dolayı eğitime ihtiyaç duyar (Koçak, 2002). Eğitim hayat boyu devam eden, bireylere çeşitli tutum, beceri ve davranışları kazandıran bir süreç olarak bilinmektedir. Bireyin kazanmış olduğu davranışlar genelde gözle görülür olmalıdır (Erden, 2012).

Bir kültürleme süreci olarak eğitim bireyde istendik yönde kalıcı davranış değişikliği planlı ve kasıtlı olarak yapılır. Bireyin bu süreçte karakterinde değişiklikler görülebilir. Bu değişiklik eğitim sürecinde kazanılan tutum, beceri ve bilgidir (Koçak, 2002). Başka bir deyişle eğitim; bireylerin yaşantılarında istendik yönde davranışlarında değişiklik meydana gelmesi sürecidir (Şahin, 2006). Eğitime ihtiyaç duyan ve ihtiyacını eğitim kurumlarıyla gideren, öğretimin en önemli ögesi öğrencidir (Harmandar, 2004).

Eğitimin tanımlarında dikkat çeken özellikler aşağıdadır:

- Davranış değiştirme sürecini istendik ve kasıtlı yönde gerçekleştirir.
- Kültürlenmedir.
- Bireyin yaşantı yoluyla gerçekleşmektedir.
- Sosyalleştirmeyi amaçlar.
- Toplumsal bir olgudur.
- Sistemdir.

2.1.1.1. Eğitimin önemi ve amacı

Eğitim, toplumun kurucu, denetleyici, geliştirici, koruyucu ve kişilik kazandırıcı gösterişe sahipliğinden temeli daha iyi anlaşılmalı, anlam ve önem kazanmıştır. (Özpolat,

2005).Bu durumda eğitim ihtiyacını artırmış ve günümüzün getirmiş olduğu teknolojik ve ilmi gelişmeler, çeşitli alanları etkisi altına alırken, birçok kuruluş ve örgütsel yolun yeninden gözden geçirmesi zorunluluğunu doğurur. İstikbalin toplum şekli, eğitim düzeni ve siyasetinin belirleyeceği plan ve programlarla yetişecek insan gücü çalışmalarıyla kesinleşecektir(Üstün, 2005).

Teknik ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak eğitim ve eğitimin karşılandığı kurumlara yönelik bakış açısının yenilenmesinin gerekliliği anlaşılmıştır, bunun sebebi iste geleceği yönetecek olan bireylerin bu kurumlardan yetişen öğrencilerin olmasıdır.Tabi ki gelecekte eğitimin; hükümetlerin ve eğitim sistemlerinin bir ürünü olup ayrıca genel hedeflerine erişmiş bir eğitim sistemi ve insanların özgürlüklerine saygılı birer yurttaş yetişmesinde rolü büyüktür. Eğitim demokratikleşme, insan hakları ve siyasi istikrara destek sağlamaktadır (Türkmen, 2002).

2.1.2. Beden eğitimi kavramı

Beden eğitimi, Milli Eğitimin temel ilkelerine bağlı uygun şekilde bireyin fikir, ruh ve beden gelişiminin korunmasını sağlar. İnsanın yardımsever olması, insani haklara saygılı olması, dürüst şekilde davranması,bedenselve ruhsal yapı olarak sağlıklı olması, toplum kurallarına uyması sağlıklı olması ile bağlantı halindedir. Beden eğitimi insanın sosyal bir birey olmasını ve kişiliğinin bulunup doğru şekilde birçizginindoğrultusunda yol almadamühim bir rol sağlamaktadır(Yetim, 2005). Bir eğitim yöntemi olan beden eğitimi, hedef olarak insan performansını geliştirmek ve tercih ettiği fiziksel aktivitelerde bu hedefe ulaşmaya çalışmaktır (Bucher, 1983). Beden Eğitimi, jimnastik, oyun, spor etkinliklerini bulunduran bireyleri, ruh ve fikiren geliştiren en çok fayda ve en az yorgunluk hedefleyen bir bilimdir (Açak, 2006). Hareket etmeyi öğrenmek ve hareket yoluyla öğrenmektir beden eğitimi (Tamer, 1988). İnal (2000)'a göre ise beden eğitimi, bireyin büyüme, gelişme ve seçtiği fiziksel aktivitelerin harekete dayalı olarak uygulandığı eğitimdir.

Beden eğitimi; spor, jimnastik, oyun gibi eğitici, beceri kazandırmaya hedefleyen vücut alıştırmalarını; fit ve çevik olmak amacıyla uygulanan aletli ve aletsiz aktivitelerdir (Üşenmez, 2004)Yamaner (2002)'e göre bireyin fiziksel aktiviteyle sosyal, ruhsal ve fiziksel yetenek kazandığı bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi bireyin ruhsal ve bedensel yapısına katkı sağlarken, insanı bir bütün olarak geliştirmek, sosyal dayanışmayı sağlamak ve iradesini güçlü kılmasını sağlayıp, işbirlikçi olmasını sağlar.Beden eğitimi; vücudun fonksiyonel ve yapısal özelliklerini geliştirmenin ötesinde,

kas ve eklemlerin kontrollü, dengeli, gelişimini destekler ve ayrıca organların kontrollü ve düzenli bir biçimde hareket etmesini sağlayan, fiziksel gücü ekonomik olarak kullanan bir sistem olarak kabul edilir.

Bir bilim dalı olan beden eğitimi, bireyin sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve mevcut yaşının ve genetiğinin getirdiği güce ulaşmasını destekler (Ceylan, 2008). Bu tanımlar neticesinde yalnız fiziksel aktiviteler ile kısıtlı kalmayıp, becerilerin kazanıldığı, etkinliklerde eğlendiği, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimi sağlayan etkinliklerin bütünüdür (Güllü, 2007).

Beden eğitimi Günsel (2004)'e göre, sistematik olarak devam eden, fiziksel egzersizlerin tamamını değerlendiren ve insanın biyolojik potansiyelini geliştiren etkinliklerin tümüdür. Eğitime yönelik yapılan tanımlar farklılık gösterse de Eflatun'a göre 'eğitimden kasıt; kişiyi ruh ve bedenen en üst seviyeye çıkartmaktır' tanımı oldukça isabetlidir. Buna paralel Montaigne de bir tanım yapmış ve eğitimde tek yönlü birey yetiştirmekten çok, bireyi bir bütün olarak ele alan sistemler bütünüdür ifadesini kullanmıştır (Yaka, 1991). Avrupa'da yetişen birkaç düşünür özellikle J.J Rousseu, J.Locke,J.H. Pestalozzi eğitimin yalnızca teorikte kalmayıp, beden eğitimi ve doğa bilimlerinin de eklenmesinin gerekliliğini dile getirmişlerdir (Çam, 1999).

2.1.2.1. Beden eğitiminin önemi

Beden eğitimi farklı düşüncelere sahip bireylere saygılı olan, iyi ve doğruyu takdir edebilen, toplum kurallarına ve yasalarına saygılı davranan ve uyan, başarısızlık durumlarını araştıran toplumlar oluşturmaktadır (Harmandar,2004). "Beden eğitimi sosyal olarak yasalara, kurallara uyan, farklı düşüncelere sahip bireylere saygılı olan, doğruyu övebilen, başarısızlığı sorgulayan mesul toplumlar tarafından oluşur." (Harmandar, 2004)

Obezite çağın getirdiği en büyük sağlık sorunudur ve bunun başlıca nedeni hareketsiz yaşamdır. Hareketsiz yaşam tarzına insanları zorlayan faktör ise hızla gelişen teknoloji ve beraberinde insan gücüne dayanan bir çok işin makinelere geçmesidir. Diyabet ve obezite son zamanlarda önüne geçilemez bir hal aldı ve bunun sonucu olarak sağlık eğitimi ve beden eğitimine daha yüksek düzeyde önem vermelidir.

2.1.2.2. Beden eğitiminin insan gelişimi üzerindeki etkileri

Eğitim sisteminin bireyi zihinsel, ruhsal ve fiziksel yönleriyle bir bütün olarak ele alacak şekilde düzenlenmesi gereklidir. Birey beden eğitimi sayesinde eşit koşullarda yarışmayı, mağlubiyeti kabullenip galibiyeti tebrik edebilmeyi, yeteneklerini tanıyabilmeyi ve galip geldiğinde mütevazı olmayı, emek ve zamanını en iyi şekilde kullanmayı öğrenir. Çağdaş eğitim sisteminin bir aracı olarak beden eğitimi, bireyi çok yönlü olarak yaşama hazırlar.

1739 sayılı Eğitim Temel Kanununun, Türk Milli Eğitimin genel amaçlarının bölümünde olan ikinci maddesi, “Bir ülkenin gelişimi ve kalkınmasında en mühim faktörü olan bireyi, gücü fiziksel kapasitesi fazla, ruh sağlığı ve gücü tam, çocukluk dönemlerinden itibaren istemli olarak beden eğitim ve sporun hayat boyu uygulanması gerekliliğine inanmış, bu durumu alışkanlık haline getirebilmiş olarak yetiştirilmesi esastır.” açıklaması yer almaktadır. Okul öncesi eğitimden başlayarak bu amaç için, eğitimin her aşamasında yeterli düzeyde beden eğitimi yer almalıdır (Mirzeoğlu, 2011).

2.1.2.3. Beden eğitiminin fiziksel gelişimdeki etkileri

İnsanı zihinsel yönlerinin yanında fiziksel olarakta yetiştirmek eğitimin temel ilkelerinin başında yer almalıdır. İnsana sağlıklı aktivite alışkanlığının yanında fiziksel uygunluk düzeylerinin ömür boyu devamlılığını sağlayan beden eğitimi oldukça önem taşıyan bir kazanımdır (Bal, 2010). Beden eğitimi derslerinin bir diğer önemi de öğrencilerin fiziksel olarak aktif yaşam alışkanlığı kazanmasıdır (Bozdemir, 2012).

Bireyin doğasında hareket mevcuttur. Hareket sisteminin temelinde kemikler pasif, kaslar ise aktif rol oynamaktadır. Hareket bunların daha güçlü olmasına yardım eder. Öte yandan beden eğitiminin bir diğer önemi de bağ dokularının esnekliğini arttırarak, kemik özgül ağırlığını, gerginlik ve baskıya karşı güçlü kılar. İç organların fonksiyonları geliştirmek, fiziksel uygunluk ve dayanıklılık için beden eğitimi egzersizlerinin düzenli yapılması gereklidir. Bunun sonucunda organizmanın yorgunluğa karşı koymada ve değişen koşullara kolay ayak uydurma gücünde artış görülür. Günümüz önemli sağlık sorunlarından obezitenin önlenmesinde de beden eğitimi etkinlikleri büyük önem taşımaktadır. Aynı zaman da beden eğitimi aktiviteleri dolaşım ve solunum sisteminde meydana gelebilecek rahatsızlıkları önler ve iyileşmesine önemli oranda katkı sağlar.

Kısaca, gelişmiş iskelet, eklem ve kas oluşumu, gelişmiş anatomik ve fiziksel kondisyon ve yüksek performansın oluşabilmesiyle beden eğitimi faaliyetlerinin öneminin yadsınamaz bir gerçek olduğu bilinir (Mirzeoğlu, 2011).

2.1.2.4. Beden eğitiminin psiko-motor (devinişsel) gelişimdeki etkileri

Hayat boyu devam eden bir süreç olan psikomotor gelişim yeni becerilerin kazanılması ya da motor becerilerde azalmayla olan bütün fiziksel gelişmelerle ilgilenmektedir (Özer, 1998). Beden eğitiminin temel bakış açısını oluşturan psikomotor gelişimdir. Diğer alanlarda da beden eğitimi dersleriyle gelişim hedeflense de beden eğitimi öğretmenin başlıca görevi öğrencilerin psikomotor gelişimine katkı sağlamaktır. Genel olarak psikomotor gelişim, vücut kontrolüyle beraber koordinasyonun, başka bir deyişle, sinir-kas sistemleri koordinasyonunun geliştirilmesi olarak tanımlanabilir. (Tamer, 1987).

Etkili bir hareketin, sinir ve kas sisteminin uyumlu çalışmasıyla meydana geleceğinden motor becerilerin gelişimi bazı zamanlar sinir - kas gelişimi ya da psikomotor becerilerin gelişimi olarak anılabilmektedir. Motor beceri kazanımı ve ayrıştırılması için spor dans ve salon dışı egzersizler gibi çeşitli fiziksel aktivitelere gerek duyulur. Motor becerilerin gelişiminin yardımcı olduğu bir diğer boyut, bireyle enerjisini ekonomik kullanarak amaçladıkları hedefleri başarmak için nasıl etkili hareket edebileceğini öğretmektir (Wuest ve Bucher, 1999). Özetlersek, beden eğitimi programının temelini beceri gelişimi ve fiziksel uygunluk oluşturmaktadır. Yalnızca bu yöntemle bireyin bir bütün olarak gelişimini katkı sağlanabilmektedir. Beceri kazanımının sonunda, birey gruba adapte olup, etkinliklerden hoşnut olacaktır. Kazanılan becerilerin başka bir önemi de serbest zaman değerlendirmesidir. Bireyin yaşam biçimini ve serbest zamanını nasıl kullanacağını belirleyen beceri kazanımıdır (Aracı, 1999).

2.1.2.5. Beden eğitiminin bilişsel gelişimdeki etkileri

Bilişsel gelişim, bireyin çevresini anlaması ve öğrenmesini sağlayan aktif zihinsel faaliyetlerdir. Bir süreç olarak bilişsel gelişim; bebeklik döneminden başlayıp yetişkinlik dönemine kadar, bireyin çevresini, dünyayı anlamasının yollarını daha aktif hale getirmesidir (Senemoğlu, 1997). Beden eğitimi ders programlarında yalnızca öğrencilerin psikomotor ve fiziksel gelişimleri hedeflenmemeli aynı zamanda bilişsel gelişimini de katkı sağlanmalıdır. Beden eğitimi dersinin getirdiği yaşantılar öğrencilere soru sorma,

iletişim kurma, bilişsel kavramları kullanmaya cesaretlendirerek, dünyadaki kültürel farklılıklardan haberdar olmalarına yardımcı olur. Beden eğitimi, yalnızca bu uygulamalar ile genel eğitim ayrılmaz bir parçası olur (Graham, Hale ve Parker, 1993).

2.1.2.6. Beden eğitiminin duyuşsal ve toplumsal gelişimdeki etkileri

Toplumunu oluşturan insanların onlardan beklenen fonksiyonları gerçekleştirmesi için bazı kuralları özümsemesi gerekir. Bu kuralların bazıları, birey diğer bireylerle nasıl etkili iletişim kurar, onları nasıl incitmekten kaçınır ve nasıl çevresine etkin bir şekilde uyum sağlayacağı ile alakalıdır (Senemoğlu, 1997). Öğrencilerin toplumdaki demokratik tutumları özümsemeleri beden eğitimi dersiyle gerçekleşir (Nebioğlu, 2006). Bireyin yetiştiği toplumdaki değer yargılarına uygun davranış geliştirme sürecine sosyalleşme denir. Bu doğumdan başlayan ve hayat boyu devam eden bir süreçtir (Özer ve Özer, 1998).

Her beden eğitimi etkinliği genel olarak duyguları içerir ve toplumsal bir deneyimdir. Birey bu etkinliklere katılım sağlandığında hareketler vasıtasıyla duygularını ifade etme fırsatı bulmaktadır. Birey utangaçlık, kıskançlık, öfke ve saldırganlık gibi duyguları kontrol etmeyi öğrenir (Aracı, 1999). Öğrencilerin kendini gerçekleştirmesi ve sosyalleşmesini beden eğitimi etkinlikleri ile sağlarız. Bireysel ya da grup halinde yapılan fiziksel etkinlikler sayesinde öğrencilerin bedensel olduğu kadar kişiliklerinde de yapıcı gelişimler söz konusudur. Yapılan etkinliklerin demokratik ortamda yapılması öğrencide de demokratik değerlerin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bu değerleri şöyle sıralayabiliriz (Tamer, 1987):

- Öğrenciler etkinlikler esnasında birlikte çalışmaya yönlendirilir,
- Birbirleriyle ilişki içerisinde olması öğrencilerde arkadaşlık duygusunu geliştirir,
- Takım arkadaşlarıyla işbirliği içinde öğrenciler, birlikte çalışabilme becerini kazanır.

2.1.2.7. Spor eğitimi

Beden eğitimi kavramına karşı oraya atılan görüşler ışığında 1970'li yıllardan itibaren endüstri toplumlarında 'Spor Eğitimi' kavramı kullanılmış ve literatüre eklenmiştir. Spor bilimlerindeki gelişmelere paralel 'spor' olgusu dünya genelinde kabul edilmiş; ayrıca pedagoglar, hekimler, psikolojik, biyolojik, eğitimsel estetik konularda sporun önemini ve işlevini göstermişlerdir. 1970'lerden günümüze kadar önem kazanan

‘Spor İçin Eğitim’ ve ‘Sporla Eğitim’ didaktik modellerin ilkeleri de kendi içinde tutarlıdır. Bu ilkeler şöyledir:

- Spor, uluslararası değerlerini içermekte olan toplumsal bir olgu ve de kültürel şekilli olgudur.
- Spor, bireyin kültürel olan performansını belirten bir tanımıdır.
- Sporun özünde performans, yarışma ve rekabet vardır. İnsan eylemde bulunan ve performans göstermekte olan bir canlıdır.
- Spor yapmak dinamik, başkalarıyla iletişim kurabilmeye olanak sağlar. İnsanın geleceği için örgütsel olan bir değeri vardır.
- Sporla insan, toplumsal ve bireysel deneyim sahibi olur, toplumsal olarak öğrenmenin ve birlikte olmanın yanında insanın bağımsızlık ve seçme özgürlüğü kazanmasına yardımcı olur. - Spor, çocuğun kendi eylemini öğrenmesi ve feedbackler ile kontrolünü sağlar. Böylece bedensel duyumsamayla sağlığını kontrol edebilir.

Bu be buna benzer görüşler ile J. Huizinga'nın ünlü ‘Homo Ludens’ (oynayan varlık olarak insan) tanımlaması yerine artık ‘Homo Sportivus’ (spor yapan insan) tanımlaması kullanılmaya başlanmıştır.

2.1.2.8. Beden eğitimi ve spor dersi

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 58. Maddesi; “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar vb. kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” 59. Madde ise; “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet, başarılı sporcuyu korur” der. Bu nedenle, devletin önemli görevleri arasında beden eğitimi ve sporun toplumun farklı kesimlerinde yapılabilmesi yer almaktadır. Beden eğitimi ve sporun topluma yayılması için gerekli planlamaların yapılması ve kaynakların eşit şekilde dağıtılması esas alınmalı beden eğitimi ve spor toplumdaki tüm bireylere yönelik olmalıdır (MEB, 2014).

Beden eğitimi ve spor, bireyin bulunduğu yaşta ve de genetik olan kapasitesinin gerektirmiş olduğu verim gücüne ulaşabilmek amacıyla yapılmakta olan, insanı bir bütün olarak ele alan ve bütünü oluşturmanın tamamını oluşturmakta olan fiziken, ruhen ve de zihnen olan niteliklerin tamamıdır (Yavaş, 1997). Kişilerin bedensel gelişiminin yanında beden eğitimi ve sporun duygusal olarak ve de toplumsal açıdan da ilerlemelerini

sağlar. Bireyin çevresini tanıması ve iletişim kurmasını fiziksel ve sportif aktiviteler sayesinde kolaylaştırır. Bireyin duygusal, bedensel ve bilişsel yönlerini geliştirir, iradeyi güçlendirir, grup dayanışması ve ekip çalışmasına katkı sağlar. Bireyin toplumda kendine bir yer edinmesini sağlar ve toplumun bir üyesi ola yolunda onu eğiterek sosyalleşmesini önemli ölçüde geliştirir (Erkal vd., 1998).

Beden eğitimi ve spor dersleri, katılan kişinin duyuşsal, bilişsel, fiziksel olarak v de sosyal alanda gelişimine destek olur (Mirzeoğlu, 2003). Etkili bir eğitim – öğretim etkinlikleri olan beden eğitimi ve spor, insanın moral ve motivasyonu, karakter gelişimi, sağlığı ve yapısıyla doğrudan ilgilidir. Dengeli ve uyumlu bir şekilde bedensel ve zihinsel gelişim olursa, bireyler ve toplumlar daha verimli, nitelikli, huzurlu ve başarılı olabilir (Güçlü, 2001). “Beden eğitimi ve spor aktiviteleri, insanları sigara, alkol, uyuşturucu gibi bağımlılık yapma özelliği bulunan kötü alışkanlıklardan korunmak ve kurtarılabilirlik bakımından mühim bir etkidir.” (Çöndü, 1999).

Beden eğitimi ve sporda sağlık ile performans bakımından iyi olabilme durumuyla akademik başarı birbirleriyle ilişkilidir (Almond &McGeorge, 1998). Zihinsel performans ve de başarı ile beden eğitiminin çok fazla bağının varlığı bir başka araştırma ile desteklenmiştir (Dustman vd., 1994). Sağlığa bağlı olarak formun olumlu biçimde formda olmak algısı ile fiziksel etkinliklere katılım durumuyla alakalıdır (Stephard & Bauchard, 1995). Cale (2000)’e göre ise öğrenciler, fiziksel faaliyetlerde olan seviyelerinin geliştirilmesi amacı ile öğrencilerin ilgi ve de ihtiyaçlarına bağlı okulun gerekli olan etkinliklere olanak sağlaması gereklidir.

“Beden eğitimi ve spor dersi, insanın sağlık ve beden açısından hareketli bir hayat sürdürebilmesi amacıyla öneme sahiptir. Bireylerin kendinden beklenen yardım ve destekleri gerçekleştirilebilmesi, mutlaka sağlıklı olması ile alakalı olduğu düşünülebilir.” (Bilir, 2008). Beden eğitimi dersi gençlerin fiziksel, ruhsal zihinsel gelişimini en üst düzeyde amaçlayıp ve çalışmalarını da bu yönde planladığı için okul müfredat programlarında yer alan başka derslerden ayrı bir titizlikte dikkate alınması ve itina gösterilmesi gereken bir derstir(Şahin vd., 2001).Özet ile “Sağlıklı çocuk, daha kaliteli öğrenmektedir” görüşünün okullarda destek gördüğü görülmektedir (Symons vd., 1997). “Beden eğitimi ve spor etkinlikleri gençliğin doğru şekilde ilerlemesinde mühim göreve tabii olmasıyla birlikte duyuşsal ve sosyal gelişim bakımından da olumlu destekler oluşturmaktadır. Bu etkinlikler, liderlik, yaratıcılık gibi becerileri kullanılan duruma bağlı

olarak işe yarar bir hâle getirmekte, kendini disipline etme gibi şahsiyet özelliklerini geliştirmektedir.” (Bilir, 2008).

2.1.2.8.1.Beden eğitimi ve spor dersinin genel amaçları

Beden eğitimi ve spor dersi pek çok bakımdan eğitimin genel hedeflerine yarar sağlayabilir. Öncelikli olarak beden eğitimi ve spor dersi, kişilerin bütün olarak gelişimine yarar sağlar. Beden eğitimi ve spor dersi okul müfredatının dahilinde motor becerileri ile sağlığın bir arada geliştirildiği tek ders olduğu görülmektedir. Beden eğitimi ve spor ders programları, öğrencilerin zihinsel, duygusal, zihinsel ve de bedensel gelişimlerine yarar sağlamaktadır (Alparslan, 2008).

Beden eğitimi ve spor biliminin asıl olarak hedeflediği şey, beden eğitimi ile sporun gündelik yaşamda vazgeçilemez bir bölümünü oluşturmasını sağlamaktır. Farklı olarak beden eğitimi ile spor, kişinin motorsal olarak ve fiziksel olarak gelişmesine yarar sağlamanın yanı sıra, kişilerin bedenlerinin sağlıklarını koruma ve rekreasyonel alışkanlık kazanabilmeyi amaçlamaktadır. Bu sayede, kişinin fiziki kapasitesinin en yüksek kademe tutulabilmesi ve de geliştirilebilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, kişilerin sosyal kaynaşması ve insani değerlerinin kazanılması bakımından da ihtiyaçları göz önüne alınmalıdır. Bu yönde Türk Milli Eğitimin Amaçları, Atatürk ilkelerine dayalı olarak demokratik şekilde Türk toplum düzeninde kişinin ahlaki, insancıl, milli ve de üstün değerler geliştirilmesi hedef olarak kabul edilmiştir (Kale& Ersen, 2003).

Beden Eğitimi ve Spor beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli dallarda somutlaşmış, kişilerin bedenî fonksiyonlarını, fikir anlamındaki kabiliyetlerini bir bütün olarak değerlendirir. Dengeli ve sağlıklı bir şekilde geliştirmeyi hedef tutarak yarışma tarzında yapılan elit anlamda yapıldığında fiziksel, zihinsel, psikolojik, anlamlar ifade eden estetik değeri yüksek, teknik kapasiteyi gerekli kılan, eğlenceye dayalı bazen kurallarla sınırlı yarışmaya dayalı olan bir etkinliktir. Beden eğitimi ve spor araç olarak amaç ise tüm kişiliğin gelişimidir (Aracı, 2004). Eğitimin tümü dahilinden sağlıklı olarak bir toplumun oluşması, tüm gelişmiş olan devletlerin beden eğitimi ile spora olan yaklaşımıdır. Bu da toplumun oluştuğu kişilerin zihinsel, bedensel ve de ruhsal olan sağlığıyla sosyalleşebilmesinin sağlanmasıyla refah seviyelerinin yükselmesi anlamına gelmektedir (Eken, 2008).

Beden eğitimi ve spor eğitiminde istenilen bilgi tam olarak; bütün olarak kişilik eğitimidir. Bu amaç için spor eğitimi, zihinsel olsa bile fiziksel ve moral eğitimi de ön görmektedir. Bireyi eksikleri ve fazlasıyla tam anlamıyla geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu sebeple, beden eğitimi ve spor genel olarak; bireyin fiziksel, ruhsal ve çevresel bütünlüğüne zarar vermeden, bireyin toplumun faydasına en uygun gelişiminin sağlanmasının yanında; sağlıklı, mutlu ve güçlü olma kişilik, karakter ve ahlaki değerler kazanma, kültürleşme, toplumsallaşma eğitimi anlamına gelmektedir (Günüşık, 1973).

Sınıf etkinliklerine yol gösterici rol üstelenen beden eğitimi programının dört ana konusu bedensel farkındalık, problem çözme, yardımlaşma ve güvendir. Bu temalar birbirleriyle ilişkili olarak bir bütün şekil meydana getirirler. Bu konulardan bedensel farkındalık tüm sporcuların, öğrencilerin sorsal etkinliklerde fayda elde ettiği bir konudur. Güven konusunda da öğrencilerin birlikte çalıştıkları durumda sadece kendilerine değil diğer çevresindekilere de güvenmeleri gerektiği ve sorumluluk almaları için işbirlikli bir ortam ortaya konması gerektiği ileri sürülmektedir. Ortak çalışma ve güveni elde edebilmek, öğrencileri yardımlaşmaya yönlendirmek bu temanın en önemli var olma sebebidir. Problem çözme temasında da öğrencilerin birbirleri arasında yardım etme niteliklerinin yerine getirilmesini ve yardım etme becerilerini ortaya koydukları esnada meydana çıkabilecek olan bir sorunda öğrencilerin hep beraber üstesinden gelmelerini ortaya koymaktadır. Bu tema ve konuların ışığında üç tema (problem çözme, yardım etme ve güven) bedensel farkındalıkla ilgilidir (Solomon, 1997). Beden eğitimi ve spor eğitiminde temel görev ve hedeflerinin, idealler ışığında, zihinsel olan gelişim ve duysal dengeyi sağlamak, daha fazla üretkenlik fırsatı sunarak öğrenciyi toplumsallaştırmak, öğrenciyehayatı boyunca karşı karşıya kalacağı sorunlar için çözüm üretici becerileri kazandırmak, öğrencinin doğayla iç içe olabilmesini sağlamak, bireylerin kendisini gerçekleştirebilmesinin sağlanması, bireylerin beden kültürünü kazanması ve toplumsal olarak kaynaşmanın sağlanması olarak çeşitli söylemlerde bulunmuştur (Demirhan, 2003).

Beden eğitimi ve spor derslerinin amaçladığı temel amacı, her öğrenciyi aynı seviyede birer sporcu gibi yetiştirmekten ziyade onları farklı ve ilgi duyduğu branşlara yönlendirerek yeteneklerini keşfetmelerini sağlamaktır. Bu derslerde yapılacak etkinlikler şu ve ya bu şekilde değil öğrencilerin ihtiyaçlarına göre belirlenmelidir (Şirinkan vd., 2008). Bu derslerde ki beklentilerin en tepesinde ki sırada ise öğrencilerin içinde var olan

ama ortaya çıkarma fırsatı bulmamış olan güç ve de yeteneklerin ortaya çıkıp, en yüksek seviyelere kadar çıkarabilmesi beklentisi vardır. Öğrencilerin ruhsal, duygusal, toplumsal ve bedensel perspektiflerden ele alındığında gelişimin desteklenmesi amacıyla çağdaş olan eğitimin en başta gelen unsuru olarak göze çarpar. Bu amaçla hareket içinde olmayı ve hareketler sayesinde öğrenmeyi hedef alan beden eğitimi ve spor dersleri, temel eğitim etkinliklerinin koparılamaz bir üyesidir (Kangalgil vd., 2006).

Beden eğitimi ve spor dersinde öğrenciye kazandırılması istenen genel amaçlar aşağıdaki gibidir:

- Atatürk ile düşünür kişilerin beden eğitimi ve spor hakkında söylemiş oldukları sözleri anlayıp bu sözlerinin açıklanabilme,
- Tüm organların ve sistemlerinin düzeyine uygun bir şekilde güçlendirerek geliştirilme,
- Kas, sinir ve de eklem eşgüdümünü geliştirebilme,
- İyi duruşu alışkanlık haline getirebilme,
- Beden eğitimi ve spor ile alakalı temel bilgileri, becerileri ve tavırları alışkanlık haline getirebilme,
- Müzik ile ritim ile beraber hareket edebilme,
- Halk oyunlarımız ile alakalı bilgi ve becerileri kazanabilme ve uygulamasını yapabilme,
- Milli bayram ve de kurtuluş günlerinin ne anlama geldiğini anlayabilme, önemini kavrayabilme ve törenlere hür iradesiyle istek duyabilme,
- Beden eğitimi ve sporun sağlık açısından faydalarını öğrenip boş zamanlarında sporsal faaliyetlerde bulunmaya istekli olabilme,
- Temel sağlık için gerekli olan kurallarını bilme, ilk yardım için gerekli olan bilgiyi, beceriyi, tavrı alışkanlık edinebilme,
- Tabiatın sevilmesi, temiz havada ve güneşten yararlanabilmesi,
- İşbirliği ile çalışması ve beraber davranabilme alışkanlığı edinme
- Görev ile sorumluluk alabilmesi, lidere uyum sağlaması ve liderlik yapabilmesi
- Kendine olan güveninden emin olması, yerinde ve de hızlı karar verebilmesi
- Dost canlısı oynaması, kazananı takdir edebilmesi, kaybetmeyi kabullenebilmesi ve haksızlığın karşısında olabilmesi

- Kamu kaynaklarının iyi kullanılması ve korunabilmesi (MEB Beden Eğitimi Ders Programları, 1995).

2.1.2.8.2.İlköğretim II. kademedede beden eğitimi ve spor dersi uygulamaları

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın amacı; öğrencilerin yaşamları süresince kullanacak oldukları hareketleri, becerileri, sağlıklı ve aktif hayat becerileri, stratejileri ve kavramlarıyla özyönetim becerileri, düşünme becerileri ve sosyal becerilerinin gelişmesini sağlayarak daha sonraki öğrenim kademesine hazırlamaktır. Bu gibi nedenler sebebiyle, beden eğitimi ve spor eğitimi gören öğrencilerin aşağıda olan kazanımlara ulaşmaları amaçlanmaktadır:

- Farklı fiziksel etkinliklerine ve spor branşlarına ait hareket becerilerinin gelişmesi
- Hareket ile ilgili kavramları, ilkeleri ve çeşitli fiziki faaliyetlerde sporu dahil edebilmesi
- Harekete özel strateji ile taktikleri, farklı etkinlik ile sporlarda kullanabilmesi
- Sağlıklı yaşamla alakalı fiziksel etkinlikleri ve sporsal kavramları açıklayabilmesi
- Sağlıklı olabilmek, sağlığı geliştirebilmek için fiziki etkinliklere ve sporsal faaliyetlere düzenli olarak katılabilmesi
- Beden eğitimi ve spor ile alakalı kültürel birikimi ve değerleri kavrayabilmesi
- Beden eğitimi ve spor aracılığıyla özyönetim becerilerinin geliştirilmesi
- Beden eğitimi ve spor aracılığıyla iletişim becerilerinin, adil oyunun (fair play), ş birliğinin, sosyal sorumluluğun, liderliğin, doğaya karşı duyarlı olmanın ve farklı olanlara saygı gösterebilmesi gibi niteliklerini geliştirir (MEB, 2018).

İlköğretim birinci kademedede yer alan beden eğitimi ve spor dersi programı ile alakalı teorik olan bilginin yanında oyun ile öğretim baskın bir biçimde olup, ikinci kademe ile beraber spora daha geniş yer verilmesi gereken birinci ve de ikinci kademedede beden eğitimi ve spor beraberce ele alınmaktadır. Araştırmacılar, beden eğitimi ile sporun birbirlerinin ayrılmaz olduğunu savunmaktadır ve birlikte ele almaktadırlar (Yaylacı, 1998).Çocukların gelişimi için hayati bir öneme sahip olmakla birlikte ilköğretim kademesinde beden eğitimi ve spor etkinlikleri çocukların yeteri kadar oyun oynamasına olanak sağlayarak doyuma ulaşabilmesini, kendini ifade edebilmesini, sağlığını koruyabilmesini, becerilerini geliştirebilmesini, sosyal görevleri deneyerek başarabilmesini sağlayacaktır ve bunun gerçekleşmesini sağlayacak beden eğitimi ve spor öğretmenin lisans dönemi itibariyle geliştirilmesi ve de bilinçlendirilmesi gereklidir (Ayan, 2007).

Buradan yola çıkılarak beden eğitimi ve spor dersinin öğretim programı, 5. ve 8. sınıflar düzeyinde olan öğrencilerin gelişimleri için ihtiyaçları ve eğitimlerinin öncelikleri göz önüne alınmış, “Hareket Yetkinliği” ve de “Aktif ve Sağlıklı Hayat” olarak iki ana gelişim e öğrenme alanı üzerine kurulmuştur. Beraberinde “beden eğitimi ve spor” etkinliklerinin içinde yer alan özyönetim, düşünme ve sosyal becerilerini geliştirebilme imkanlarından etkili bir biçimde yararlanabilmeleri için bu boyutlar ile alakalı kazanımlar da öğretim programının içinde yerini almıştır.

Ortaokul kademesi programının hedef ve çıktılarında yol izlenerek sınıf seviyelerine uygun olarak düzenlenen kazanımlar ile sınıf seviyelerine uygun olarak öğrenme alanı ile alt öğrenme alanları Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: Ortaokul öğrencilerinin öğrenme alanları ve sınıf düzeylerine göre kazanım dağılımları (MEB, 2018).

Öğrenme Alanı	Alt Öğrenme Alanı	5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
1. Hareket Yetkinliği	Hareket becerileri	7	8	8	5
	Hareket kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	9	9	10	12
	Hareket strateji ve taktikleri	2	2	1	1
02. Aktif ve Sağlıklı Yaşam	Düzenli fiziksel etkinlik	1	1	2	2
	Fiziksel etkinlik kavramları, ilkeleri ve ilgili hayat becerileri	7	6	5	6
	Kültürel birikimlerimiz ve değerlerimiz	5	5	4	4
Toplam		31	31	30	30

2.1.2.9. Beden eğitimi ve spor öğretmenin eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi

Türkiye’de ihtiyaç duyulan beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesi üzerine 1990’lı senelerde çalışmalar ivme kazanmıştır. Bu çalışmalarda, beden eğitimi ve spor öğretmenliği eğitimi veren lisans programlarında üç bilgi türü bulunmak zorundadır. Bunlar: alan bilgisi, öğretmenlik formasyon bilgisi ve genel kültür bilgisidir. Gelişmiş

toplumlarda beden eğitimi ve spor öğretmenliği uygulama eğitiminden daha çok bilimsel teoriye ait temel üzerine yoğunlaşılması şeklinde bir görüş üzerindedir (Kassow ve ark, 1978).

Genel uygulamayı barındıran esaslar dahilinde beden eğitimi ve spor öğretmenine sosyal bakımdan hayati bir rol verilmiştir. Giyimi ve davranışlarıyla öğrencilerine örnek teşkil etmesi, alanıyla ilgili gerekli olan beceri ve bilgiye hakim olması, temizliğe, yarışma ruhuna, doğruluğa, samimiyetli olması, anlayışlı olması, karşılıklı sevgi ve de saygılı olması gibi birbirinden farklı durumlarla ön planda kendini tutmayı bilmelidir. Spor eğitimcisinin değerlendirildiği bir anket sonuçlarında eğitimcinin, arkadaşçıl, anlayışlı, samimi, sempatik ve genç olması beklenmektedir sonucuna ulaşılmıştır (Messing,1980).

Günümüzde teknolojik gelişim bir yandan yaşamı kolaylaştırırken, diğer yandan da bunun tam aksini ortaya koyabilecek bir gücü ulaşmaktadır. Bu noktada beden eğitimi ve spor öğretmenin okullardaki beden eğitimi dersinin güncel bir şekilde ileride olan dünyaya göre birey yetiştirmek ve ona hayat için güç veren bir çift taraflı misyon edinmiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenin, dersinin temel hedefi ileride spor yapabilecek şekilde öğrenciler yetiştirebilmektir. Yaşam boyu spor yapmanın çok yönlü hareket deneyimleri ile birikimi eğlenceli, boş zamanın değerlendirilebilmesi gibi kavramlar ile değerlendirebilen ve yönlendirebilen kişi, beden eğitimi öğretmenidir (Özmen,1999).

2.1.2.10. Eğitim ile beden eğitimi ve sporun ilişkisi

Beden Eğitimi Spor bilimleri dahilinde pedagoji dalı altında bulunmaktadır. Spor pedagojisi, beden eğitimi teorisini oluşturmaktadır. Bir başka deyişle beden eğitimi, spor pedagojisinin uygulamaya aktarılmış olan bölümü şeklinde ele alınmaktadır. Bu tanım biraz daha büyütülerek anlamıyla düşünülürse beden eğitimi, spor eğitimi içerisinde bir parçadır ve okulun eğitim programı dahilinde ders saatleri kapsamında ele alınmakta olan çalışmalarının tamamını ele almaktadır (Açıkada, 1993). Eğitim, sporda en önemli parçalarındandır ve birbirleriyle sağlam bir bağı vardır. Bu ilişki iki farklı şekliyle ortaya konabilir, birincisi spor için eğitim, ikincisi eğitim için spor. Spor için eğitim dahilinde olan spor, amaç konumundadır ve de en üst kademede ortaya konulabilmesi amacıyla eğitim ile fayda sağlanır. Eğitim için sporda dahilinde olan sporiseğitimin amaçlarına

erişebilmesi amacıyla kullanılan yollardan yalnızca bir tanesidir fakat muhtemelki en eğlencelisidir ve de doğru olarak kullanıldığı zamanen güçlüsüdür (Öncü, 2007).

Eski eğitim sistemi bilişsel ilerlemeyi gerçekleştirmeyi merkeze alırken, modern eğitim sistemi bu gelişimi düşünsel, duyuşsal, sosyal ve devinişsel olmak üzere bir birlik olarak farklı şekilde ele almaktadır. Bu birlik içerisinde Beden Eğitimi ve Spor, eğitim hedeflerinin hemen hemen hepsinin eylemlerle beraber hedefine ulaşabileceği bir disiplin alanıdır (Karagül, 93). Beden eğitimi, genel eğitimin kollarından bir tanesidir. Çocukların oyun oynama hakkını, serbest hareketlerini okul hayatı içinde olan konumunun güvenceli olarak korunmasını sağlar, ruhsal ve de bedensel eğitiminin sağlanmasıyla etkinliklerden zevk alınmasına katkıda bulunur. Her öğrenci, beden eğitimi ve spor dersi içerisinde yeteneklerini geliştirmek ve de dengesiz gelişimin giderilmesi için imkanları kullanmakta hak sahibidir. Kuvvet, beceri ile beden eğitimi içerisinde oluşan düzenli olan programlar, gelişimin mühim bir biçimde desteklenmesini sağlar ve de sağlıktan yüksek bir hayatın öncüsü olur (Özmen, 1999; Öncü, 2007). Bu bağlamda spor, bireyi pek çok yönden yaşama hazır hale getirmeyi amaçlamış olan çağdaş eğitim sistemi dahilinde mühim bir araç konumundadır (Öztürk, 1998).

2.1.3. Tutum kavramı

Tutum kelimesini ilk olarak H.Spencer 1862 yılında bireyin zihinsel durumu şeklinde ifade etmiştir (Erden, 2017). Tutumu bir kavram olarak, “Bir fikir, nesle veyahut insanla alakalı olumlu ya da olumsuz yönde oluşabilen tepki gösterme eğiliminde duygusal düzeydir.” şeklinde tanımlamak olasıdır (Alparıslan, 2008). Tutum, bireyin kendisine yada etrafında yer alan olaya, objeye, toplumsal bir konuya dair bilgiye ve deneyime bakılarak sistemli bir duruma getirdiği duygusal ve edimsel bir tepkinin ön yönelimi olarak görülür (İnceoğlu, 2000). Kökeni olan latinceye bakıldığında “harekete hazır” anlamını ifade eden tutum, “psikolojik bir sürenin herhangi değer yargısı ile damlanmış olan bir durum ya da nesneye ilişkin kişinin olumlu ya da olumsuz duygusal olarak vereceği tepkiyi belirleyen oldukça sürekli olan bir hazır olma durumu” olarak tanımlanır (Yağcı, 2012).

Bilimsel anlamda ele alınması 19.yy da başlayan tutum, Latince olan kökeninde “harekete hazır” olma anlamına gelmektedir (Tavşancıl, 2002). Tavşancıl (2002) tutumu, sembollere, objelere olumlu ya da olumsuz olan bir karşılık göstermeye karşı hazır olma durumu biçiminde ifade etmiştir. Demirel (2005), kişiyi belirli nesnelere, insanlar ve de

durumların karşısında belirli davranışları gösterilmeye itmiş olan öğrenilmiş bir eğilim olarak tutumu ifade etmiştir.

Tutum, kişilerde belli bir grubu, fikri veya kişiyi kabul etmesi veya reddetmesi şeklinden gözlenebilen, duyuşsal olarak hazır olma hali veya eğilimidir (Özgüven,2000). Tutum, kişinin kendisine veya çevresinde yer alan herhangi bir olay ya da objeye karşı olarak deneyim durumu, motivesi ve de bilgilerine dayanarak örgütlemiş olduğu duygusal, bilişsel ve de davranışsal bir tepki ön eğilimi olarak bilinir (Baysal, 1981).Bireyin tutumları göz ile görülemez ancak onun davranışları incelenerek bir objeye karşı olan tutumuyla alakalı nasıl davranacağı öngörülebilir. Buna bir örnekle açıklayacak olursak; öğrencinin herhangi bir dersten geçmesi ve aynı zaman da aynı dersi takip etmemesi ders ile ilgili farklı sorunlarının olduğunun göstergesi olabilir. Bir olay veya obje ile karşı karşıya gelindiği zaman geliştirilen tutum olumlu ise onunla ilgili alınan kararın olumlu olma olasılığı vardır. Ancak, alınan karar olumsuz ise onun ilgili alınan kararın olumsuz olabilme ihtimali söz konusudur. Tutumlar geleceği ilişkin bir karar görevindedir (Ülgen,1995).

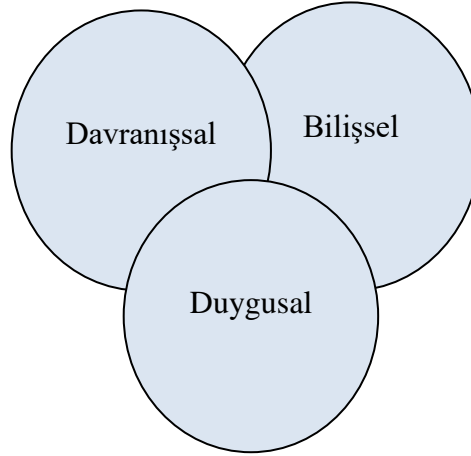
“Tutumlar insanların gösterdikleri davranış ve tavırlarını biçimlendiren duyuşsal etmenlerin tamamıdır. Bu açıdan tutumlar insanların davranışlarının şiddetinin derecesini, yönünü etkiler. Son zamanlarda eğitim çevresinde yapılan araştırmalar; öğrencilerin derse, materyale,konuya ve de öğretmene ilişkin meydana getirdikleri tutumların derste başarılı olmayı veya başarısızlığını etkilediğini bulmuştur.” (Hünük, 2006). Tutum, sosyal olan psikologların çoğu tarafından kişiye aktarılan ve kişinin psikolojik bir obje ile alakalı davranış ve düşüncelerini düzenli olarak oluşturan eğilim şeklinde tanımlanmıştır(Kağıtçıbaşı, 2005).

“Tutumu ilk olarak tanımlayan 1862’de Herbert Spencer’dir. Herbert Spencer işe bireyin zihinsel durumunu ifade etmesiyle başlamıştır. Ardından Lange tutumu bu tanıma yakın bir biçimde tanımlamıştır. Bugün ise sosyologlar ve psikologlar tarafından üzerinde durulan önemli bir temadır.” (Güllü ve Güçlü, 2009). Bir derse karşıdavranışın pozitif olmasının sağlanması, ders sırasında olan katılıma, derse karşı istekli olabilme, ders katılımından memnun olabilme ve bu durumu bir değer olarak görebilme davranışlarını kapsar (Özçelik 1998).

Bir başka tanıma göre tutum, kişiyi belirli nesnelere, sembollere, insanlara, durumlara karşısında belirli davranışları sergilemeye iten öğrenilmiş eğilimdir (Başer, 2009). Bu tanımlar incelendiği zaman, tutumun kişiye ait bir eğilim olduğu anlaşılmaktadır. Yani, tutumun doğrudan gözlenemediğini fakat kişinin gözlenebilir davranışlarından kaynaklı bilindiği ve de o kişiye gönderilen bir eğilim olduğu görülür. Demek ki tutum, gözlenmesi mümkün olan bir davranış olmamakla birlikte davranışa hazırlayan bir eğilimdir (Yıldırım, 2006).

2.1.3.1. Tutum oluşturuçu ögeler

Tutumların üç farklı bölümü vardır. Bunları, “Zihinsel, davranışsal ve duygusal olmak üzere üç asıl tamamlayıcı ögesi bulunmaktadır.” (Kavas, 2013). “Bireylerin bir nesne, durum ya da birey hakkında zihinsel, davranışsal ve duygusal anlamda meydana getirdiği tavır bireylerin tutumunu öne çıkartmaktadır. Bu açıdan tutumun oluşabilmesi adına mevzu bahis üç öge arasında uyumlu ve örgütsel bir bağlantı ve eşgüdümlü olarak devam etmek zorundadır.” (İnceoğlu, 2010).



Şekil 1: Tutumun bileşenleri

2.1.3.1.1. Bilişsel öge

Tutumların bilişsel ögesi, tutumun uyaralarıyla alakalı bilgi ile inançlardan meydana gelir. Bunlar, çocuğun hayatında ki tutum kavramıyla alakalı bilgilerdir. Bu bilgiler ya kişinin tutum objesiyle doğrudan olarak yaşantı geçirmesi ile ya da değişik kaynaklardan öğrenebilmesi ile meydana gelir. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi tutumlar,

varlığı bilinmekte olan ve kabul edilmekte olan konu ile oluşur. Varlığının bilinmediği bir konu ile tutum oluşmamaktadır. Tutum objesiyle alakalı bilgilerin ne denli gerçek olduğuyula ve onun ile alakalı tutumların da o derece kalıcı olduğu bilinir. Tutum objesiyle alakalı olanın bilgi değiştiği zaman tutum da değişmektedir (Baysal, 1981).

“Tutumunu meydana getiren, zihinsel öge kişinin çoğunlukla etrafındaki uyarıcılara bağlantılı olarak yaşadığı tecrübelerden kaynağını alan bilgi birikiminden oluşur.” (İnceoğlu, 2010).Bilişsel öge literatürde zihinsel öge olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte bilişsel ögenin çeşitli tanımları da söz konusudur. “Bernstein ve arkadaşları, bilişsel ögeye birtakım inanç demişlerdir. Penner, bilişsel ögeye tutum nesnesi ile alakalı inançlardan oluşur demiştir. Taylor ve arkadaşları, bilişsel ögeye kişinin özellikle tutum nesnesine yönelik sahip olduğu bilgi, olgu ve inançları barındıran düşüncelerdir demiştir.” (Ulutaş, 2018).“Zihinsel öge çoğunlukla mevcut durumun, kavramın anlaşılmaya çalışıldığı bir süreçtir.” (Karadağ, 2012).

“Tutumun temasını meydana getiren birey, herhangi bir vaziyet, hadise ve objeye ilişkin olarak bilinen her tür ilim, yaşantı, inanç, düşünce ve tavrı içeren bilişsel ya da zihinsel öge tutumun en ehemmiyetli kısmını meydana getirmektedir.” (İnceoğlu, 2010). Tutumun boyutu olan zihinsel boyut, aynı cinsten olan objeler ile alakalı olan düşünce bölümlerinden meydana gelmektedir(Şimşek,2002).

2.1.3.1.2.Duygusal öge

Duyuşsal öge, tutumun bilişsel ögesine göre daha basittir. Kendisini olumlu veya olumsuz olan bir tepki olarak gösterir. Böyle olması ile beraber duyuşsal ögesi baskın olan bir tutumun değiştirilebilmesi daha zordur, özellikle de kişinin egosu ile alakalı olan olay veya konulara ilişkin tutumu daha yoğundur (İnceoğlu, 2000).Duygusal öge, insanların duygusal yönü ile alakalı olarak ilgisi, tutumu ve kişilikle alakalı boyutunun etkin rol oynadığı bir öge olup kişilerin yeni olan öğrenme durumuna karşı olarak daha önceden oluşturduğu duyguları ve de düşünceleri barındırmaktadır (Hünük, 2006).

Daha da açık bir deyişle duyuşsal öge, kişinin tutum nesnesine bağlı olarak olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerinin yer aldığı hislerden gelmektedir (Taylor vd., 2003). Duyuşsal öge, kişiden kişiye değişebilen ve gerçekler ile açıklanamayan, olumlu ve de olumsuz yönden oluşur (Tavşancıl,2002). Tutumun duyuşsal unsuru bilişsel unsura göre daha kolaydır. Kendisini iyi ya da kötü bir tepki olarak ortaya koyar. Bununla beraber,

“duyuşsal unsurunun ağır basıyor olduğu bir tutumun değiştirilmesi daha güçtür; özellikle kişinin egosu ile alakalı olan konu veya karşı tutumu daha yoğundur” (İnceoğlu, 2000). Fakat, kişinin herhangi bir tutum hakkında olumlu veya olumsuz duygular hissetmesi yaşamında olan birikimlerine bağlı bir durumdur. Eğer herhangi bir uyarıcı ile kişide olumlu ya da olumsuz duygular oluşmuş ise bu uyarıcılarla daha önce deneyimi olmuş ve bunları onaylamış ve kabul etmemiş demektir. Kişi ne zaman bu uyarıcıları hatırlar ise olumluluk ve olumsuzluk içerisinde olmaktadır. Bundan dolayı o tutum konusunda olan tepkileri pozitif veya negatif olacaktır (İnceoğlu, 2010).

Tutumun kişiden kişiye farklılık gösteren ve gerçeklerle açıklanması mümkün olmayan, beğenip beğenmeme durumunu meydana getirir (Baysal & Tekinarslan, 1996). Kısaca duygusal öge, tutum nesnesine karşı olan duygulardan oluşmaktadır (Aronson vd., 2005). Tutumlarda, duygusal ögenin anlaşılabilir bilgiye da olay ile alakalı tavırların doğması zamanı olarak tanımlanmasının da mümkün olduğu söylenebilir. (Karadağ, 2012). İnsanların biyolojik, sosyal, kültürel, duygusal ve toplumsal özelliklerinin etkileşimleri sonucunda psikolojik yapısı oluşur. İnsanların da psikolojik yapıları onların duyuşsal (duygusal) alanlarıyla alakalıdır. Bunlar, ilgi-istek, kaygı, kişilik, karakter güdülenmişlik, kendini gerçekleştirme, üzüntü, sevinç, heyecan, sevgi, endişe korku, özgüven vb. özelliklerden oluşur (Sönmez, 1990).

2.1.3.2. Tutuma dair kriterler

Tutum kavramı sosyal psikoloji alanında oldukça önemli bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra tutum kavramının yatkınlık, iç güdü, biyolojik durum gibi kavramlar ile karıştırılmaması amacıyla özelliklerinin/kriterlerinin ne olduğunu belirtmek oldukça önemlidir (Kağıtçıbaşı, 2006). Bu doğrultuda tutum kavramının kriterleri şu şekilde sıralanmaktadır (Yılmaz, 2009):

- Tutumlar olumsuz ya da olumlu bir yönde ve amaçta gelişmektedir.
- Tutumlar içerisinde bulunulan duruma bağlı olarak geliştiğinden genellikle özne-nesneveya özne-durum ilişkisine bağlı olarak gelişmeleri söz konusudur.
- Tutumların öğrenilmesi nedeniyle onlar genellikle az ya da sürekli olarak kalıcılık göstermektedirler.

- Tutumlar doğduğumuz andan itibaren bizimle olan duygular değildir, içerisinde bulunduğumuz duruma bağlı olarak sonradan geliştirilir.

2.1.3.3. Tutum işlevleri

Tutumun var olan işlevi, insanın bilgisi, duygusu ve de becerileri ile yaptığı davranışlarının arasında olan tutarlılığını ortaya koymak ve bu sayede davranışların sapma olasılığının önlenmesi olarak tanımlamak mümkündür (Başaran, 1997).

Önder (2016) yaptığı çalışmasında tutumun işlevleriyle ilgili olarak;

- Yarar Sağlama İşlevi: Bireyler, fayda sağlayacak oldukları ve çıkarlarına uyan seçeneklere karşı daha ılımlı dururlar. Tutumlar, işin sevilmesini ve motive olmayı olumlu olarak etkiler ve bu da hem üretime hem de kaliteye yansımaktadır (Yere çöp atmama-Toplumsallaşma).
- Değer Yargısının Oluşturulması İşlevi: Değer yargıları, bireylerin yaşamlarını kolaylaşmasını sağlar ve de çevrelerine karşı uyum içerisinde olmalarına katkı sağlar. Tutumlar, bireylerin fikirlerini oluşturmalarına aynı zamanda ifade etmelerine yardım eder.
- Uyumlaştırma İşlevi: Bireylerin sosyal çevreye ve topluma uyumlu olmasını sağlar, insanlar ile ilişki ve de iletişimi sağlar (Değer-Norm).
- Davranışların Kolaylaştırma İşlevi: Tutumun geliştirildiği konu hakkında daha basit davranış söz konusudur (Bilgi-Tutum-Davranış).
- Benlik Koruma İşlevi: Yanlış gözüксе de yetişkin bireyler tutumlarını ve de davranışlarını kolaylıkla değiştiremezler. Kişiler, benliklerini iki yol ile savunmaktadır;
 - Tutumun varlığını kabul etmemek, yok olduğunu varsayarak davranmak.
 - Konuyu çarpıtmak, değişik veya düşük seviyede algılamak.
- Bilgi Sağlama İşlevi: Tutumun oluşması için bilginin öneminin olduğu kadar tutumlar başlı başına da kişiye bilgi sağlamaktadır.

2.1.4. Yurtiçi Yapılmış Çalışmalar

Koçak ve Kirazcı (1997) Beden eğitimi dersi tutumlarında cinsiyetin etkisini araştırdıkları ve Wear Tutum Envanteri (1951)'nin Türkçesini kullandıkları çalışmalarında ODTÜ bünyesinde 57 idareci, 59 akademik, 562 öğrenci olmak üzere 304 kız ve 374

erkeğe uygulanan araştırma sonucunda akademik personel ve öğrenci gruplarında cinsiyet açısından bir farklılığın bulunmadığı tespit edilmiş, erkek ve kadın personel arasında ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Koçak & Kirazcı 1997).

Şişko ve Demirhan (2002) tarafından ilköğretim düzeyi ile lise düzeyinde öğrenim görmekte olan erkek ile kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor derslerine karşı olan tutumlarını belirlemek için çalışma yapmışlardır. Çalışmanın sonuç kısmında katılımcı ilköğretim ve liseli katılımcıların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ortalama puanlarının arasında bir anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Bu farkın cinsiyet bakımından bakıldığı zaman kız öğrencilerin aleyhine olduğu görülmüştür.

Demirhan & Koca (2004), lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi hakkındaki görüş ve tutumlarını cinsiyet ve spora katılım açısından inceledikleri çalışmada erkeklerin tutumlarının kız öğrencilerin tutumlarından yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Güllü & Korucu (2005),beden eğitimi ve spor dersi hakkında olan görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla ilköğretim ikinci kademe öğrencileri üzerinde uyguladığı çalışmasına Malatya ilinden 647 ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) öğrencisi katılmış ve bu derse yönelik tutumların olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Erkmen vd. (2006),beden eğitimi ve spor dersi hakkında olan görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilere uyguladığı çalışmaları sonucunda özel ilköğretim okulu öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

Hünük'ün (2006) Beden eğitimi dersi hakkındaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla Ankara'da bulunan ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine öğretmen cinsiyeti, öğrenci cinsiyeti ve sınıf düzeyinin spora etkin olarak katılmaları bakımından karşılaştırılması başlıklı tezinin sonuçlarında sınıf düzeyinin spora katılmak bakımından sporcu lisansına sahip olanlar lehine cinsiyette erkekler lehine, olduğunu ortaya koymuştur.

Holoğlu (2006), ilköğretim ikinci kademesinde öğrenim görmekte olan kız öğrencileri üzerinde beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarını incelemiştir. Katılımcı öğrencilerin tutum ölçek ortalama puanlarıyla yaşadıkları yer, ebeveyn eğitim

durumları, doğdukları yerler, şehirleri ve okudukları okul değişkenleri arasında bir anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Arıkan vd. (2006), beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin tutumlarını incelemiş ve bu derse yönelik tutumların olumlu olduğunu ortaya koymuştur.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modelinden, araştırma grubundan, verilerin toplanmasından ve verilerin çözümlenmesinden bahsedilerek bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelemeyi amaçlayan bu çalışmada genel tarama modellerinden kesit alma yaklaşımı ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin formu, iki ayrı kısımdan oluşmaktadır.

Kullanılan anketin birinci kısmında, öğrencilerin kişisel ve genel bilgilerini belirlemek için; “yaş, cinsiyet, sınıf, kardeş sayısı, aile geliri, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba mesleği, anne mesleği, ailede aktif spor yapan kişi olup olmadığı, okul dışı zamanlarda egzersiz veya spor yapılan sıklık, bir kulüpte düzenli olarak spor yapılıp yapılmadığı” değişkenlerinin yer aldığı “Demografik Bilgi Formu” bulunmaktadır.

Kullanılan anketin ikinci kısmında, katılımcı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi için öğrenci tutumlarının ölçüldüğü; Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilmiş olan “Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği” (BESTÖ) kullanılmıştır.

3.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Tutum Ölçeği

Ankara’da ulaşılan ilköğretim okulları ikinci kademedeki öğrenim gören 228’i kız ile 196’sı erkek olmak üzere toplam 424 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha Güvenirlilik katsayısı, 0.93’tür, sınıf içi olan korelasyon katsayısı 0.85’tir ve de ölçüt geçerliliği katsayısı 0.83’tür. Likert tipi 5’li derecelendirme ölçeği uygulanmıştır. 24 maddesi olan ölçeğin 12 maddesi olumlu iken 12 maddesi olumsuzdur. Anket maddeleri incelendiğinde 6., 7., 9., 10., 12., 14., 15., 16., 17., 18., 21. ve 23. maddelerin olumlu olduğu, 1., 2., 3., 4., 5., 8., 11., 13., 19., 20., 22. ve 24. maddelerin ise olumsuz olduğu görülmüştür.

Ölçekten toplanabilecek en fazla puanın 120 puan, en düşük puanın ise 24 puan olduğu görülmüştür. Sonuç kısmında 1 ile 24 puan arasının en olumsuz tutumu, 25 puan ile 48 puan arasının olumsuz tutumu, 49 ile 72 puanın nötr tutumu, 73 ile 94 puanın olumlu tutumu, 95 ile 120 puanın ise en olumlu tutumu ifade ettiği görülmüştür. Ölçeği dolduran kişinin yanıtladığı madde puanlarının toplamının madde sayısına bölünmesiyle de ölçek yorumlanabilir. Bu şekilde elde edilen puan 1-5 arasında olacaktır. 1 ile 3 puanın arasında olanların olumsuz, 3 ile 5 puanın arasında olanlar ise olumlu tutumu temsil etmiş olacaktır (Demirhan ve Altay, 2001).

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklem kısmı ise Ankara'da 2018-2019 eğitim-öğretim yılında tesadüfi örneklem seçme yöntemiyle seçilen toplam 424 [$n_{(erkek)}=196$, $n_{(kadın)}=228$] ilköğretim 2. kademe öğrencileri öğrencisi oluşturmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın amacı çerçevesinde cevapları aranan problemlere yönelik toplanan veriler öncelikle veri kodlama formuna işlenmiştir. 424 verinin tamamı araştırmaya dahil edilmiştir. Ardından bilgisayara aktarılan verilere SPSS 24.0 programı üzerinde istatistiksel çözümler uygulanmıştır. Adaylara ait şahsi bilgiler, ölçek ve envanter toplam puanları, faktör puanları, frekans ve yüzde değerleri sonuçları analiz edilmiştir. Puanların normal dağılım durumlarına, eğrilerine, çarpıklık basıklık katsayılarına bakılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya dahil olan katılımcıların; “yaş, cinsiyet, sınıf, kardeş sayısı, aile geliri, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba mesleği, anne mesleği, ailede aktif spor yapan kişi olup olmadığı, okul dışı zamanlarda egzersiz veya spor yapılan sıklık, bir kulüpte düzenli olarak spor yapılıp yapılmadığı” değişkenleri dikkate alınarak yapılan analiz bulgularına yer verilmiştir.

Tablo 2: Puanların çarpıklık basıklık katsayıları ve anlamlılık düzeyi sonuçları

	n	Çarpıklık	Basıklık
BESTÖ Toplam Puan	424	-2,60	1,278

Çarpıklık basıklık katsayılarına bakıldığında, puanların ± 2 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Cooper-Cutting çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında olmasını normallik açısından uygun bir durum olarak açıklarken, Büyüköztürk ise bu değerlerin ± 1 aralığında olmasının normallikten herhangi bir sapma olmaması olarak yorumlamaktadır.

Yapılan çalışmada puanların çarpıklık-basıklık değerlerinin uç düzeylerde olmadığı, ± 2 aralığında olduğu ve normal dağılım eğrilerinde aşırı sapmalar olmadığı görüldüğü için parametrik istatistik tekniklerinin uygulanmasına karar verilmiştir.

Tablo 3: Verilerin frekans dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kadın	228	53,8
	Erkek	196	46,2
	Toplam	424	100
Yaş	10 Yaş	16	3,8
	11 Yaş	106	25,0
	12 Yaş	88	20,8
	13 Yaş	99	23,3
	14 yaş	105	24,8
	15 Yaş	10	2,4

Tablo 3: (devam ediyor)

	Toplam	424	100
Sınıf	5. Sınıf	101	23,8
	6. Sınıf	85	20,0
	7. Sınıf	124	29,2
	8. Sınıf	114	26,9
	Toplam	424	100
Kardeş Sayısı	Kardeşim yok	27	6,4
	1 Kardeş	49	11,6
	2 kardeş	134	31,6
	3 kardeş	141	33,3
	4 ve üzeri kardeş	73	17,2
	Toplam	424	100
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	62	14,6
	Ortaokul	126	29,7
	Lise	145	34,2
	Üniversite	91	21,5
	Toplam	424	100
Anne eğitim durumu	İlkokul	107	25,3
	Ortaokul	117	27,6
	Lise	147	34,7
	Üniversite	53	12,4
	Toplam	424	100
Baba mesleği	İşçi	129	30,4
	Memur	61	14,4
	Emekli	14	3,3
	Çiftçi	37	8,7
	Serbest meslek	47	11,1
	İşsiz	9	2,1

Tablo 3: (devam ediyor)

	İşyeri sahibi	34	8,0
	Özel şirket	29	6,8
	Diğer	64	15,1
	Toplam	424	100
Anne Mesleği	Ev hanımı	335	79,0
	İşçi	25	5,9
	Memur	16	3,8
	Emekli	2	0,5
	Çiftçi	5	1,2
	Serbest meslek	6	1,4
	İşyeri sahibi	4	0,9
	Özel şirket	14	3,3
	Diğer	17	4,0
	Toplam	424	100
	Ailede aktif spor yapan varmı?	Evet	172
Hayır		252	59,4
Toplam		424	100
Boş zamanlarınızda ne sıklıkla egzersiz yapıyorsunuz?	Sıklıkla	170	40,6
	Nadiren	254	59,4
	Toplam	424	100
Lisanslı spor yapıyor musunuz?	Evet	151	35,6
	Hayır	218	51,4
	Bazen	55	13,0
	Toplam	424	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %53,8'i kızlardan %46,2'si erkeklerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %3,8' i 10 yaş, %25'i 11 yaş, %20,8'i 12 yaş, %23,3'ü 13 yaş, %24,8'i 14 yaş, %2,4'ü 15 yaş aralığındadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üyesi buldukları sınıflara bakıldığında, %23,8'i 5. Sınıf, %20'si 6. Sınıf, %29,2'si 7. Sınıf, %26,9'u 8. Sınıfta okuduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayılarını ait frekans dağılımlarını bakıldığında, %6,4'ünün kardeşinin olmadığı, %11,6'sının 1 kardeşi olduğu, %31,6'sının 2 kardeşinin olduğu, %33,3'ünün 3 kardeşinin olduğu, %17,2'sinin ise 4 ve üzeri kardeşi bulunduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına ait frekans dağılımına bakıldığında, babalarının %14,6'sının ilkokul mezunu olduğu, %29,7'sinin ortaokul mezunu olduğu, %34,2'nin lise mezunu olduğu, %21,5'inin üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına ait frekans dağılımına bakıldığında, annelerinin %25,3' ünün ilkokul mezunu olduğu, %27,6' sının ortaokul mezunu olduğu, %34,7'sinin lise mezunu olduğu, %12,4'ünün üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin mesleklerine bakıldığında %30,4'ü işçi, %14,4' ü memur, %3,3'ü emekli, %8,7'si çiftçi, %11,1', serbest meslek, %2,1'i işsiz, %8'i işyeri sahibi, %6,8'i özel şirkette, %15,1'i ise diğer olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin mesleklerine bakıldığında %79' u ev hanımı, %5,9' u işçi, %3,8'i memur, %0,5'i emekli, %1,2'si çiftçi, %1,4'ü serbest meslek, %0,9'u işyeri sahibi, %3,3' ü özel şirkette, %4'ü ise diğer olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin %40,6' sının ailesinde aktif spor yapan birey bulunurken, %59,4' ünün ailesinde ise aktif spor yapan birey bulunmamaktadır. Öğrencilerin %40,7'si sıklıkla egzersiz yaptığını, %59,3'ü ise nadiren boş zamanlarında egzersiz yaptığını belirtmiştir. Yine öğrencilerin 35,6'sı spor yaptığını, %51,4'ü spor yapmadığını, %13'ü ise bazen spor yaptığını belirtmiştir.

Tablo 4:Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Yaş	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
10 Yaş ¹	16	71,50±8,30	0,637	0,672	
11 Yaş ²	106	69,42±8,11			
12 Yaş ³	88	69,30±7,34			

Tablo 4 (devam ediyor)

13 Yaş⁴	99	68,49±7,97
14 yaş⁵	105	69,12±7,65
15 Yaş⁶	10	66,70±7,60

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına dair yapılan istatistiki çalışmalara bakıldığında, 10 yaş ile 15 yaş arasında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Yaşlara ait skorlara bakıldığında ise 10 yaş skorunun $71,50\pm 8,30$, 11 yaş skorunun $69,42\pm 8,11$, 12 yaş skorunun $69,30\pm 7,34$, 13 yaş skorunun $68,49\pm 7,97$, 14 yaş skorunun $69,12\pm 7,65$, 15 yaş skorunun ise $66,70\pm 7,60$ olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

	N	X± Ss	t	p
Kadın	228	67,64±7,80	-3,171	0,002*
Erkek	196	70,02±7,59		

Tablo 5 incelendiğinde kadınların skorlarının $67,64\pm 7,80$, erkeklerin skorlarının ise $70,02\pm 7,59$ olduğu tespit edilmiştir. Yapılan istatistiki analizler sonucunda kadın ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında cinsiyet bakımından $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları kız öğrencilerinkinden yüksek seviyededir.

Tablo 6: Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Sınıf	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
5.Sınıf ¹	101	69,80±8,05	0,941	0,042	1-4*
6.Sınıf ²	85	68,96±7,99			
7.Sınıf ³	124	68,87±7,59			
8.Sınıf ⁴	114	66,17±6,61			

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için yapılan istatistikî analiz sonuçlarında 5. Sınıf ile 8. Sınıf öğrencileri arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sınıflara ait skorlara bakıldığında ise 5. Sınıfın skorunun $69,80\pm 8,05$, 6. Sınıfın skorunun $68,96\pm 7,99$, 7. Sınıfın skorunun $68,87\pm 7,59$ ve 8. Sınıfın skorunun ise $66,17\pm 6,61$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7:Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayıları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Kardeş Sayısı	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
Kardeşim yok ¹	27	68,40± 9,71	1,658	0,159	
1 Kardeş ²	49	68,93±5,66			
2 Kardeş ³	134	68,67±7,66			
3 Kardeş ⁴	141	67,80±8,00			
4 ve Üzeri Kardeş ⁵	73	70,67±7,90			

Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayıları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını açıklamak için yapılan analizler sonucunda, aralarında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Kardeş sayısı skorlarına bakıldığında ise kardeşi olmayan öğrencilerin skorlarının $68,40\pm 9,71$, 1 kardeşi olanların skorlarının $68,93\pm 5,66$, 2 kardeşi olanların skorlarının $68,67\pm 7,66$, 3 kardeşi olanların skorlarının $67,80\pm 8,00$, 4 ve üzeri kardeşi olanların skorlarının ise $70,67\pm 7,90$ olduğu görülmüştür.

Tablo 8:Araştırmaya katılan öğrencilerin ekonomik durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Ekonomik Durum	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
Düşük ¹	34	70,02± 7,67	1,672	0,172	
Orta ²	288	68,94±7,66			
Yüksek ³	102	67,76±8,13			

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin ekonomik boyutları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,172$).

Ekonomik durum skorlarına bakıldığında ise ekonomik durumu düşük olanların skorlarının $70,02 \pm 7,67$, orta olanların $68,94 \pm 7,66$, yüksek olanların $67,76 \pm 8,13$ olduğu görülmüştür.

Tablo 9: Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Eğitim durumu	N	X± Ss	F	p	Tukey HSD
İlkokul ¹	62	70,35±6,58	3,376	0,018*	1-4*
Ortaokul ²	126	68,96±6,92			
Lise ³	145	69,19±8,31			
Üniversite ⁴	91	66,62±8,33			

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığına dair yapılan istatistiki analizler sonucunda, $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir ($p = 0,018$). Uygulanan Tukey HSD analiz sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın ilkökul ile üniversite öğrenim durumları arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumu ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Eğitim durumu	N	X± Ss	F	p	Tukey HSD
İlkokul ¹	107	69,22±7,64	0,753	0,521	
Ortaokul ²	117	69,29±7,12			
Lise ³	147	68,03±8,16			
Üniversite ⁴	53	68,52±8,45			

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığına dair yapılan istatistiki analizler sonucunda, $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Eğitim durumları skorlarına bakıldığında ise, ilkökul mezunu olanların skorlarının $69,22 \pm 7,64$, ortaokul mezunu olanların skorlarının $69,29 \pm 7,12$, lise mezunu olanların skorlarının $68,03 \pm 8,16$, üniversite mezunları olanların skorlarının $68,52 \pm 8,45$ olduğu görülmüştür.

Tablo 11:Araştırmaya katılan öğrencilerin baba meslek durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Baba mesleği	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
İşçi ¹	129	69,37±7,39	0,483	0,057	
Memur ²	61	66,95±9,91			
Emekli ³	14	63,78±8,34			
Çiftçi ⁴	37	70,75±8,45			
Serbest meslek ⁵	47	67,44±8,21			
İşsiz ⁶	9	67,55±4,53			
İşyeri sahibi ⁷	34	68,97±6,38			
Özel şirket ⁸	29	71,27±6,18			
Diğer ⁹	64	68,95±6,40			

Araştırmaya katılan öğrencilerin baba meslekleri ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için yapılan istatistiki analizler sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde baba mesleği ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutum arasında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Mesleklere ait skora bakıldığında ise işçi skorlarının $69,37 \pm 7,39$, memur skorlarının $66,95 \pm 9,91$, emekli skorlarının $63,78 \pm 8,34$, çiftçi skorlarının $70,75 \pm 8,45$, serbest meslek skorlarının $67,44 \pm 8,21$, işsiz skorlarının $67,55 \pm 4,53$, işyeri sahibi skorlarının $68,97 \pm 6,38$, özel şirket skorlarının $71,27 \pm 6,18$, diğer meslek grubu skorlarının ise $68,95 \pm 6,40$ olduğu görülmüştür.

Tablo 12:Araştırmaya katılan öğrencilerin anne meslek durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Anne mesleği	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
Ev hanımı ¹	335	69,62±7,92	0,483	0,057	
İşçi ²	25	68,64±7,75			
Memur ³	16	69,62±9,19			
Emekli ⁴	2	68,50±4,94			
Çiftçi ⁵	5	74,40±4,56			
Serbest meslek ⁶	6	66,33±7,73			
İşyeri sahibi ⁷	4	73,50±3,69			
Özel şirket ⁸	14	69,07±6,48			
Diğer ⁹	17	68,29±6,43			

Araştırmaya katılan öğrencilerin anne meslekleri ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark olup olmadığını görmek için yapılan istatistiki analizler sonucunda $p < 0,05$ düzeyinde anne mesleği ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutum arasında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Mesleklere ait skorlara bakıldığında ise ev hanımı skorunun $69,62 \pm 7,92$, işçi skorlarının $68,64 \pm 7,75$, memur skorlarının $69,62 \pm 9,19$, emekli skorlarının $68,50 \pm 4,94$, çiftçi skorlarının $74,40 \pm 4,56$, serbest meslek skorlarının $66,33 \pm 7,73$, işyeri sahibi skorlarının $73,50 \pm 3,69$, özel şirket skorlarının $69,07 \pm 6,48$, diğer meslek grubu skorlarının ise $68,29 \pm 6,43$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13:Ailesinde spor yapan ve yapmayanların bireyler bulunan öğrencilerin spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

	N	X± Ss	t	p
Spor Yapan	172	69,48±7,73	1,613	0,045*
Spor Yapmayan	252	66,24±7,30		

Araştırma dahilinde yapılan istatistiki analizler sonucunda, öğrencilerin spor yapma ve spor yapmama durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Farklılığın, spor yapan bireylerin ortalamalarının $69,48 \pm 7,73$, spor yapmayanların ortalamalarından $66,24 \pm 7,80$ yüksek olmasından kaynaklandığı görülmüştür.

Tablo 14:Araştırmaya katılan öğrencilerin boş zamanlara egzersiz yapma sıklıkları ile spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Spor yapma sıklığı	N	X± Ss	t	p
Sıklıkla	170	69,52±7,71	1,621	0,032
Nadiren	254	65,75±7,25		

Araştırmaya katılan öğrencilerden sıklıkla spor yapanların skorlarının $69,52 \pm 7,71$, nadiren spor yapanların ise $65,75 \pm 7,25$ olduğu görülmektedir. Yapılan istatistiki analizler sonucunda sıklıkla spor yapan ve nadiren spor yapan öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir.

Sıklıkla spor yapanların tutum skorları, nadiren spor yapanlarınkinden daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 15:Araştırmaya katılan öğrencilerin aktif spor yapma durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında anlamlı fark bulunmakta mıdır?

Spor yapma durumu	n	X± Ss	F	p	Tukey HSD
Evet ¹	151	69,90± 7,17	0,133	0,041	1-4*
Hayır ²	218	66,12±8,42			
Bazen ³	55	68,69±8,55			

Yapılan çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin aktif spor yapma durumları ile beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları arasında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Seçeneklere ait skorlara bakıldığında ise “Evet” skorunun $69,90\pm 7,17$, “Hayır” skorunun $66,12\pm 8,42$, “Bazen” skorunun ise $68,69\pm 8,55$ olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırmanın analizlerinde elde edilen sonuçlara yönelik olarak tartışma ve yorumlara yer verilmiştir. İlköğretim kurumları II. kademedeki öğrenim gören öğrencilerin kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak ve araştırmanın bağımsız değişkenleri üzerinde etkisini belirlemek için araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formunda bulunan “yaş, cinsiyet, sınıf, kardeş sayısı, aile geliri, baba eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba mesleği, anne mesleği, ailede aktif spor yapan kişi olup olmadığı, okul dışı zamanlarda egzersiz veya spor yapılan sıklık, bir kulüpte düzenli olarak spor yapılıp yapılmadığı” dikkate alınarak öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesinden doğan sonuçların tartışılması amaçlanmıştır. Bu sonuçlara bakıldığında elde edilen veriler doğrultusunda araştırmacılara ve alanda çalışma yapanlara ve yapacaklara yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Yaş değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ’den elde edilen puanlar arasında istatistiksel 10 yaş ile 15 yaş arasında $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmüştür.

Gürbüz (2011) Muğla ilköğretim ikinci kademedeki 6,7. ve 8. sınıflarda eğitim gören 226’sı kız ve 232’si erkek öğrenci olmak üzere toplamda 458 öğrenci dahil olmuştur. Katılımcı öğrencilerin yaş düzeylerine göre anlamlı olarak farklılık saptanmamıştır. Çetin (2007) tarafından yapılmış olan araştırmalardaki amaç, ortaöğretim kademesinde olan öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesine ilişkin yapılan araştırmada öğrencilerin yaş düzeylerine göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutum değerlerinin arasında istatistiksel bir anlamlı farklılaşma görülmemiştir. Bu çalışmalar bizim yapmış olduğumuz çalışma ile örtüşmemektedir.

Cinsiyet değişkeni ile araştırmaya katılan 228(53,8) kadın ve 196 erkek (%46,2) öğrenciden elde edilen tutum puanlarında ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ’den elde edilen puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları kız öğrencilerinkinden yüksek seviyededir.

Smoll ve Schutz (1980) tarafından yapılmış olan araştırmada erkek öğrenci katılımcıların beden eğitimi dersine bağlı tutumlarının genel olarak kız öğrenci katılımcılara göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Tannehill ve ark. (1994) tarafından yapılmış olan araştırmada erkek katılımcıların aktivitelerde hissediyor oldukları üstünlükten kaynaklı beden eğitimini daha çok sevdiklerini daha fazla ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Pular & Yazıcı (2011) erkek öğrenci katılımcıların tutum puanlarının kız öğrenci katılımcılara nazaran daha yüksek düzeyde bulmuştur. Çetin (2007) tarafından Kırşehir il merkezinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmasında orta öğretim öğrenci katılımcıların beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarında erkek öğrenci katılımcıların tutum ortalamalarının kız öğrenci katılımcılarının tutum puanları ortalamalarına göre daha yüksek düzeyi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Tařđın & Tekin (2009) tarafından yapılan çalışmada da erkek öğrenci katılımcıların beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarının kız öğrenci katılımcılara nazaran daha olumlu olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Akandere, Özyalvaç & Duman (2009) tarafından yapılan araştırmada erkek öğrenci katılımcıların beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanlarının kız öğrenci katılımcılara göre istatistiksel olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Hünük (2006) tarafından Ankara ili Merkez ilçelerinde bulunan devlet okullarında öğrenim veren 22 ilköğretim okulunda bulunan 6. sınıf düzeyindeki 180 kız öğrenci ve 199 erkek öğrenci, ilköğretim 7. sınıf düzeyindeki 246 kız öğrenci ve 155 erkek öğrenci; ilköğretim 8. sınıf düzeyinde 212 kız öğrenci ve 268 erkek öğrenci dahil olmak üzere 1260 öğrencinin katılmıştır. Sonucunda cinsiyete ilişkin öğrencilerin tutum puanları ortalama puanları arasında istatistiksel anlamda anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Kız ile erkek katılımcı öğrencilerin olumlu düzeyde tutum gösteriyor oldukları ve de erkek öğrencilerin tutum ortalama puanlarının tüm sınıf düzeylerinde kız öğrenci katılımcılara nazaran daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Trenor, Graber, Housner & Wiegand (1998) tarafından yapılmış olan çalışmada ilköğretim 6. sınıf düzeyinden itibaren katılımcı öğrencilerin beden eğitimine karşı tutum puanlarında bir düşüş görölmeye başladığı ve bu tutumla ilgili düşüşün her iki cinsiyette de oluşmasına karşın, kız katılımcı öğrencilerde bu düşüşün daha şiddetli olduğu belirtilmiştir. Koca & Demirhan (2004) tarafından yapılan çalışmada benzer olarak erkek katılımcı öğrencilerin tutum puanlarının ortalamasının kız katılımcı öğrencilerin ortalama tutum puanlarına nazaran anlamlı şekilde farklı olduğu bulunmuştur. Trenor vd. (1998:43) tarafından yapılan çalışmada beden eğitimi dersinde erkek öğrenci katılımcıların kız öğrenci katılımcılara göre kendilerini daha fazla güçlü, kuvvetli ve de yetenekli olarak

hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Wersch (1992) tarafından yapılan çalışma, 11 ile 13 yaşında olan kız öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde ilgi duydukları ve de buna ilişkin 14 yaşına geldikten sonra bu duyulan ilginin erkek öğrencilerde kız öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyeti kız olan katılımcı öğrenciler, bedensel aktiviteleri yapar iken erkeklere göre daha yatkın olmadıklarını düşünüyor olmaları tutum düzeylerini olumsuz etkilemiş olma durumu söz konusu olabilir. Bunun yanı sıra erkek öğrenciler, kız öğrencilere oranla hareket eğitiminde daha da girişken oldukları ve kendilerine güven duymalar beden eğitimi ve spor dersine karşı erkek öğrencilerin tutumlarının ortalama puanlarının yüksek çıkmasında etkisinin olduğu yorumlanabilir. Özellikle kız katılımcı öğrencileri ve erkek katılımcı öğrencilerin ergenlik dönemine geçişinde meydana gelen fizyolojik gelişim bakımından bir duraklama ve de gelişme dönemidir. Kız katılımcı öğrencilerde olan bedensel gelişim, erkek katılımcı öğrencilerin bedensel gelişimine nazaran daha hızlı ve de belirgindir. Bu süreçte kızların boy ve kilo olarak erkeklere oranla daha belirgin biçimde farklıdır. Kızların ve erkeklerin kendi cinslerinde meydana gelen belirli fiziki değişimlerin farklı olması, az olması, çok olması, uzun olması, kısa olması ve bu meydana gelen değerlerin kişilerin alışkanlıklarına, davranışlarına ve tutumlarına vb. yansıtılabileceği bilinmektedir. Bu durum özellikle kızlarda ve erkeklerde beden eğitimi derslerine karşı olan tutumlarını da şekillendirebileceği bilinmektedir.

Akoğuz Yazıcı, Kalkavan ve Özdilek (2006) tarafından sınıf öğretmenliği öğrencileri ile yaptıkları çalışmada beden eğitimi ve spor dersine yönelik olan tutumlarının ortalama puanlarının cinsiyet bakımından bir anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca paralel olarak Demir, Cicioğlu, İlhan ve Arslan (2017) tarafından sınıf öğretmeni adayları ile yapılmış olan çalışmada cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ortaya çıkan bu farklılıkların üzerinde çalışılan örneklem grubunun taşıdığı özelliklere bağlı olduğu düşünülmektedir.

Sınıf değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanlar arasında istatistiksel olarak 5. kademe ile 8. kademe öğrencilerin arasında bir anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Altay ve Özdemir (2006) tarafından yapılmış olan çalışmanın sonucunda kız katılımcı öğrencilerin ve erkek katılımcı öğrencilerin tutum puan ortalamalarına bakıldığı zaman sınıf düzeylerine göre bir farklılık bulunmuştur. Alpaslan (2008) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaöğretim kurumlarında eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı geliştirdikleri tutumların seviyelerini incelemiştir. Çalışmanın sonucunda sınıf seviyeleri bakımından 9. ve 11. sınıfta olanlarla 10. ve 11. sınıfta olanlar arasında beden eğitimi dersine ilişkin ortalama tutum puanlarının arasında bir anlamlı farklılığın söz konusu olduğu belirtilmiştir. Bu farklılık, öğrencilerin sınıf düzeyinin yükselmesi ile beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarının azalıyor olduğudur. Sivrikaya ve Kılıçık (2017) tarafından yapılmış olan çalışmada ilköğretim kurumları 2. kademede olan öğrenciler üzerinde beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarını incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, ilköğretim kurumları ikinci kademede olan öğrencilerin okuduğu sınıf düzeyi göz önüne alınmış, ortalama tutumları incelenmiş ve anlamlı bir fark gözlenmiştir. Hünük (2006) tarafından yapılmış olan çalışmanın sonucunda, sınıf kademesi ile beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutum puanları arasında bir anlamlı farklılık gözlenmiştir. Bu çalışmalardaki bulgular ile çalışmamızda elde etmiş olduğumuz bulgular örtüşmektedir.

Gürbüz (2011) tarafından yapılmış olan çalışmanın sonucunda ilköğretim 7. sınıfta eğitim almakta olan öğrencilerde beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarının olumlu, 6. ve de 8. sınıfta eğitim almakta olan öğrencilerde beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarının ise olumsuz olduğuna ulaşılmıştır. Çalışmaya katılmış olan öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar incelendiği zaman sınıf düzeyi dağılımlarıyla beden eğitimi ve spor dersine karşın tutumlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmüştür. Çetin (2007) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaöğretim kademesinde olan katılımcı öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumları ile öğrenim görüyor oldukları sınıf kademelerinin arasında istatistiksel olarak bir anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmaların sonuçların bizim yapmış olduğumuz çalışma sonucu ile çelişki göstermektedir.

Kardeş sayıları değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farkın varlığının olmadığı tespit edilmiştir.

Çalışmamızın ulaştığı çalışmada sonucunun paralelinde, Güllü (2009) tarafından ortaöğretim kademesinde eğitim gören öğrencilerinde yapılan araştırmada kardeş sayılarına göre beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutum ortalama puanları arasında anlamlı olarak bir farklılığın söz konusu olmadığını bulmuştur. Kır (2012) tarafından yapılmış olan çalışmada ilköğretim ikinci kademe olan öğrencilerinin kardeş sayıları değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarında, öğretmene karşı ve de ders saatine karşı olan tutumlarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmamıştır. Güllü (2007) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaöğretim kademesinde eğitim gören katılımcı öğrencilerde beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarının incelenip aralarında bir anlamlı farklılığın bulunmamasına karşın kardeş sayısının az olduğu veya hiç kardeşi olmayan katılımcı öğrencilerde beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarının daha fazla olumlu olacağı tahmin edilmiştir.

Ailenizin aylık geliri değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farkın varlığının olmadığı tespit edilmiştir.

Değişkene bağlı olarak yapılan literatür incelendiğinde aile gelirinin öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutum puanları arasında bir anlamlı farklılığa yol açmadığını tespit eden araştırmalar söz konusudur. Birtwistle & Brodie'nin (1991, s. 465) tarafından yapılmış olan çalışmada katılımcıların ekonomik durum düzeyleriyle beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutum puanlarının arasında anlamlı olarak bir farklılığın söz konusu olmadığını sonucuna ulaşılmıştır. Gürbüz, 2011; Akman ve ark., 2012; Cantekin, 2014; Yanık ve Çamlıyer, 2015; Keskin, 2015 tarafından yapılan çalışmalar da bu durumu desteklemektedir. Bu sonuçlar araştırma sonucunda ulaştığımız bilgileri desteklemektedir. Devocioğlu ve Sarıkaya (2006) tarafından yapılmış olan çalışmada ailelerinin gelirdurumu değişkenine göre katılımcı öğrencilerin spora yönelmesinde etkili rol oynadığı ve bu yönelmenin orta geliri olan ailelerde söz konusu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Taşdemir (2019) tarafından yapılmış olan araştırmada öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutum ortalama puanları incelendiği zaman grupların arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Öztürk (2000) tarafından yapılan araştırma sonucunda aileleri gelir düzeyi ile katılımcı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumları arasında anlamlı

bir ilişki bulunmuştur. Aynı biçimde Ekici ve Hevedanlı (2010) tarafından yapılan araştırma öğrencilerin gelir durumlarıyla branşlara olan tutum ortalama puanları arasında anlamlı düzeyde farkların olduğunu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılmış olan diğer çalışmalarda (Güllü, 2007;Yıldız, 2018;Filiz, 2018; Kaya Sarıdede, 2018; Ulutaş, 2018)da gelir düzeyi ile ders arasında anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Baba eğitim durumu değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ilkokul ile üniversite eğitim durumu arasında anlamlı farkın olduğunu göstermektedir.

Koçak ve Hürmeriç (2004, 2006) tarafından yapılmış olan çalışmalarda öğrencilerin baba eğitim durumlarıyla beden eğitimi dersine ilişkin tutum ortalama puanların arasında olan istatistiğe göre $p<0,05$ düzeyinde,bir anlamlı farkın varlığının olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmanın aksi olarak Güllü (2009) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaöğretim katılımcı öğrencilerde baba eğitim durumu değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ortalama puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.Gürbüz (2001) tarafından yapılmış olan araştırmada baba eğitim düzeyi ile tutum ortalama puanlarının arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın söz konusu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Holoğlu (2006, 40) tarafından ilköğretim düzeyinde olan kız katılımcı öğrencilerle yapılmış olan çalışmada kız öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleriyle beden eğitimi dersine karşı olan tutum puanlarının arasında anlamlı düzeyde bir farklılığın söz konusu olduğuna ulaşılmıştır. Öztürk (2000) yaptığı çalışmada ailelerin eğitim düzeyi ve katılımcıların spora olan tutumu arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.Tutal (2011) tarafından yapılan çalışmaya katılan velilerin öğrenim durumları ve beden eğitimi dersine ilişkin tutum puanların arasında olan istatistiğe göre $p<0,05$ düzeyinde,bir anlamlı farkın varlığı tespit edilmiştir.

Anne eğitim durumu değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farkın varlığının olmadığı tespit edilmiştir.

Güllü (2007) tarafından yapılmış olan çalışmada tutum ortalama puanlarının annelerinin eğitim durumuyla arasında bir anlamlı farklılığın söz konusu olmadığı gözlenmektedir. Bulgu ve Akcan (2003) tarafından yapılmış olan araştırmada katılımcıların spora olan katılımlarıyla annelerinin eğitim durumları arasında bir anlamlı farklılık söz konusu olmadığına ulaşılmıştır. Bu sonuca benzer biçimde Koçak ve Hürmeriç (2006) tarafından yapılmış olan araştırmada katılımcıların anne eğitim durumlarıyla beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutum ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığına ulaşılmıştır. Holoğlu (2006) tarafından yapılan çalışmada katılımcı ilköğretim kademesinde olan kız öğrencileri anne eğitim durumları ile beden eğitimi dersine karşı olan tutumlarının arasında bir anlamlı farklılık olduğuna ulaşılmıştır. Gürbüz (2001) tarafından yapılmış olan çalışmada tutum ortalama puanlarının annelerinin eğitim durumuyla arasında bir anlamlı farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

Baba mesleği değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farkın varlığının olmadığı tespit edilmiştir.

Koçak ve Hürmeriç (2006) tarafından yapılmış olan çalışmada baba mesleğiyle beden eğitimi ve spor dersine olan tutumlar arasında anlamlı olan ilişki bulunmamıştır. Kılçık (2016) tarafından yapılmış olan araştırmada katılımcı öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumun ortalama puanlarıyla öğrencilerin baba meslek durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığına ulaşılmıştır. Çetin (2007) tarafından yapılmış olan çalışmada benzer bir değişken sonucunda ortaöğretim kademesinde olan öğrencilerin beden eğitimi ve spora karşı olan tutumları incelenmiş ve katılımcı öğrencilerde babası çalışmıyor olan katılımcı öğrenciler ile babası işçi, memur olan katılımcı öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın olduğuna ulaşılmış, babalarının mesleklerinin öğrenciler üzerinde beden eğitimi ve spor dersine karşı olan tutumlarının etkilemesi olağan bir durum olabileceğine ulaşılmıştır.

Anne mesleği değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre $p < 0,05$ düzeyinde, bir anlamlı farkın var olmadığı tespit edilmiştir.

Yapılmış olan çalışmalarda (Koçak& Hürmeriç 2006; Koçak& Hürmeriç 2004)öğrencilerin çalışıyor olan ve aile ekonomisine katkısı olan annelerin, çalışmayan annelere göre beden eğitimi ve spor dersine olan ilgilerine göre olumlu olan tutumlarının olmasında etkili bir faktör olabilecekleri sonucuna ulaşmışlardır. Güllü (2007) tarafından yapılmış olan çalışmada bu durum tam tersidir, anne mesleğinin öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı olan tutumu üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını ve annenin çalışıyor ya da çalışmıyor olması durumu arasında anlamlı bir farklılık gözetmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ailede öğrenci haricinde aktif spor yapmış ya da hala yapanın olup olmadığı değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanların arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farkın varlığı tespit edilmiştir. Çetin (2007) tarafından yapılmış olan çalışmada öğrencilerin ailesinde spor yapan olup olmadığı sorusuna göre beden eğitim ve spora karşı olan tutumları arasında istatistiğe göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile çalışmamızın sonucu paralellik göstermektedir.

Okul dışı olan boş zamanlarda sporun ne sıklıkla yapıldığı değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanlar arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çolak (2019), öğrencilerin düzenli spor yapma durumu bakımından, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi tutum puanlarının arasında, bir anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç ile çalışmamızın sonucu paraleldir. Bir kulüpte (basketbol, futbol, voleybol vb.) düzenli olarak/aktif olarak spor yapılıp yapılmadığı değişkeni ile araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen tutum puanlarından ulaşılan sonuçların amaca ilişkin tartışılmasına yönelik BESTÖ'den elde edilen puanlar arasında olan istatistiğe göre bir anlamlı farkın varlığı tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

İlköğretim kurumları ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışma için öneriler şu şekildedir:

- Okullarda yapılacak spor etkinliklerine daha çok öğrenci katılımı sağlanarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerine gereken destek ile yardımın verilmesi gereklidir.
- Öğrencilerin derse katılımındaki verimliliğin artması için tesis ve malzeme eksikliği olan okullarda, eksiklerin giderilmesi derse karşı olan tutumu yükseltebilir.
- Öğrencilerin ebeveynlerinin sporda neden sürekliliği yakalayamadıkları araştırılmalı ve öğrencilerin ailelerinin spora karşı olan yaklaşımlarının iyileştirilmesi sağlanmalıdır.
- Yapılan araştırmalar, her kurum için ayrı olarak ele alınarak kurumlar arası olan farklılıkların ne olduğuna dair tespitlerde bulunularak ortak olan sonuçlara yönlendirilmelidir.
- Düzenli şekilde spor yapılması için öğrencilerde bilincin oluşması çok küçük yaşlarda benimsetilmelidir. Cinsiyet ayrımının yapılmaması için öğrenciler tüm spor branşlarına yönlendirilmelidir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, derslerinde tüm öğrencilerin başarıya ulaşabileceklerine inandırmalıdır. Olumlu dönütler ile bunu pekiştirmelidir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, öğrencilerini daha da iyi tanımak için bireysel olarak zaman ayırmalı ve de bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmalıdır.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür.
- Açıkada, C. (1993). Beden eğitiminden spor eğitimine: sporda yeni felsefeler. *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 16-18 Aralık*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, 57-68.
- Akandere, M., Özyalvaç, N. T., & Duman, S. (2009). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1* (24), 1-13.
- Akman, M., Tüzün, S. & Ünalın, P. C. (2012).Adolesanlarda sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite durumu.*Nobel Med,8* (1), 24-29.
- Akoğuz Yazıcı, N., Kalkavan, A., & Özdilek, Ç. (2006). Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport, 4*(2), 404-411.
- Almond, L. & McGeorge, S. (1998). Physical activity and academic performance. *The British Journal of Physical Education, 29*, (2).
- Alova, E. & Karaağaç, S. (1995). *Latince Türkçe sözlük*. Ankara: Sosyal.
- Alparslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Altay, F., Özdemir, Z. (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Muğla*.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda beden eğitimi*. Bağırınan Yayımevi, Ankara.
- Aracı, H.(2004). *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arıkan, A. N., Göktaş, Z., Pepe, K. & Toy, E. (2006). Sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının araştırılması. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım, Muğla Üniversitesi*.
- Aronson, E., Wilson, T. D.& Akert, R.M. (2005). *Social psychology*. (Fifth Edition). New York: Pearson Education International.
- Ayan, S. (2002).*Kırıkkale ilinde sporun yaygınlaştırılması için uygulanan spor tesis ve politikalarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.

- Ayas, A. (2013). *Eğitimle ilgili temel kavramlar. Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bal, E. (2010). *İlköğretim okullarındaki beden eğitimi dersinin yapılmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yönetici ve öğretmenlerin rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Balcıoğlu, B., Özbek, A.& Sungur, N. (2003). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin değer sistemleri ve sorun çözümedeki yeterliliklerinin incelenmesi. *III. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu*. 1 (2), 13-20.
- Başar, E. (2007). *Türkiye'deki eğitimin tarihsel gelişimi*.Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Başaran İ.E. (1996). *Eğitim psikolojisi*. Ankara : Yargıç Matbaası.
- Başaran, İ. E. (1997). *Eğitim psikolojisi: Eğitimin psikolojik temelleri*. Ankara: Özkan Matbaacılık.
- Başer, S. A. (2009). *Öğretim niteliklerinin beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar* (s. 87). İstanbul: Yalçın Ofset Matbaası.
- Baysal, A. C., Tekarslan, E. (1996).*Davranış bilimleri*, İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Bilen, M. (1996). *Plandan uygulamaya öğretim*. Aydan Web Tesisleri, Ankara.
- Bilir, P. (2008). Yeni beden eğitimi öğretim programı ve köy enstitülerinde beden eğitimi derslerinin yapılandırmacı öğretim yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Spor Metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 6(3), 145-150.
- Birtwistle, G.E. & Brodie, D.A. (1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research*, 6 (4), 465-478.
- Bozdemir, R. (2012). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları problemlere yönelik ölçek geliştirme çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi ÜniversitesiEğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bucher, C. A. (1983). *Foundations of physical education & sport*, The C.V. Mosby Company, London.
- Bulgu, N. &Akcan, F. (2003). Spor aktivitelerine aktif katılım: 15–19 yaş grubundaki öğrenciler üzerine bir çalışma. 1. Gençlik boş zaman ve doğa sporları sempozyumu ve bildiriler kitabı. 21–22 Mayıs. Gazi Üniversitesi, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 70–74.

- Cale, L. (2000). Physical activity promotion in schools. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 52, 158-168.
- Cantekin, T. (2014). *İlköğretime başlayan çocukların ailelerinin spora ve beden eğitimi dersine bakış açısını belirlemek*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Ceylan, E., (2006). *İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ile ilgili bilgi tutum ve uygulamaları (Konya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Ceylan, R. (2008). *İlköğretimde: beden eğitimi dersinin, takiben yapılan diğer derslerde öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisinin araştırılması (Kütahya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Çam, İ. (1999). *Lise ve dengi okullarda spor motivasyonu ile beden eğitimi dersi motivasyonunun karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Çetin M, (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Çolak, F. Ş. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi (Erzurum ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çöndü, A. (1999). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri* (s. 21). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çöndü, A. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demir, G. T., Cicioğlu, H. İ., İlhan, E. L.& Arslan, Ö. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının beden eğitimi dersine yönelik tutumları. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 3(4), 120-128.
- Demirel, Ö. & Kaya, Z. (2006). *Eğitim bilimine giriş* (s. 5). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitimde yeni yönelimler*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2005). *Öğretimde planlama ve değerlendirme sanatı* (s. 6). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. (2007). *Eğitim ile ilgili temel kavramlar eğitim bilimine giriş* (s. 3-24). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirhan, G. (2003) *Beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spora ilişkin felsefi görüşleri*. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 14, (2), 43-44.

- Demirhan, G. & Altay, F. (2001). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeği*. II.Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Ankara.
- Demirhan, G. & Koca, C. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Perceptual and Motor Skills*, 98 (3), 754-758.
- Devecioğlu, S. & Sarıkaya, M. (2006). Sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 301-314.
- Dustman, R. E., Emmerson, R. Y., Shearer, D. E. (1994). Physical activity, age and cognitiveneurophysical function. *Journal of Aging and Physical Activity*, 2, 143-181.
- Eken, D. (2008). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersi hakkındaki düşünceleri ve beklentileri (Konya örneği). Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ekici G. & Hevedanlı M. (2010). Lise öğrencilerinin biyoloji dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *TÜRK FEN Eğitim Dergisi*, 4: 105.
- Erden, C. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kars ili örneği)*.Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Erden,M.&Fidan, N. (1988). *Eğitim bilimlerine giriş* (s. 72-85). Ankara: Başkent Yayınevi.
- Erden, M. (2004). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Devlet Kitapları.
- Erden, M. (2012). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erkal, M. E., Ayan, D.& Güven, Ö. (1998).*Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Der Yayınları.
- Erkal, M., Güven, O., Ayan, D.(1998).*Sosyolojik açıdan spor* (s. 13-115). İstanbul:Der Yayınları.
- Erkmen, G., Tekin, M.& Taşgın, Ö. (2006). Özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin çeşitli değişkenlere göre beden eğitim dersi hakkındaki tutum ve görüşleri. *9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım*, Muğla Üniversitesi.
- Eroğlu, B. (2011). *Öğretmenlik uygulamasının beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilik ve mesleğe yönelik tutumları üzerine etkileri*.Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Filiz, M. A. (2018). *Ortaokul çağındaki çocukların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile okula bağlanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Gökdoğan, Ö. (2011). *Ceza infaz kurumlarında eğitimin önemi*. Yüksek Lisans Tezi Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Graham, G., Hale, S. & Parker, M. (1993). *Children Moving: A reflective approach to teaching physical education*. 3th Education, Mayfield Publishing Company, California.
- Güçlü, M. (2001). Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Türkiye’de bedeneğitimi ve sporun gelişimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 33,38-150.
- Güllü, M.& Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 138-151.
- Güllü, M. & Korucu, G. (2005). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitim derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. 4. *Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*. 10–11 Haziran, Bursa: Burfaş.
- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güllü, M. ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 138-151.
- Gümişik, E.(1973). *İlkokullarda beden eğitimi*(s. 3-25). Gençlik ve Spor Bakanlığı Eğitim Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Günsel, A. M. (2004).*İlköğretimde beden eğitimi ve uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gürbüz, A.(2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Güven Ö, 1999.*Türklerde spor kültürü* (s. 7). Ankara: Atatürk Kültür Başkanlığı Yayınları.
- Harmandar, İ.H. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel.
- Holoğlu, O. G. (2006).*İlköğretim ikinci kademe öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Hünük, D.(2006).*Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- İnal, A. N. (2000).*Beden eğitimi ve spor bilimine giriş*. Konya: Desen Ofset Matbaacılık.

- İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-algı iletişim*. Ankara: İmaj.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1985). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Beta.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar*, İstanbul: Evrim.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kale, R.& Ersen, E.(2003).*Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş* (s. 7-9). Ankara: Nobel Yayın.
- Kangalgil, M., Hünük, D. & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Journal of Sport Sciences Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (2), 48-57.
- Karadağ, S. (2012). *İlköğretim 8. sınıf ve lise 11. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere bağlı olarak karşılaştırılması (Kırıkkale örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karagül, T. (1993). *Beden eğitimi öğretim yöntemleri* (s. 6-7). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kassow, A. & Röthig, P. (1978). *Strukturen Sportwissenschaftlicher Hochschuleinrichtungen in der Bundesrepublik Deutschland*, Köln.
- Kavas, E. (2013). Demografik değişkenlere göre dini tutum. *Akademik Bakış Dergisi*, 3 (8), 1- 20.
- Kaya Sarıdede, ř. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Keskin, Ö. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi(Sakarya ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Kılçık, M. (2016). *İlköğretim okulları 2.kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği)*. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- Koca, C., & Demirhan, G. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Percept Motor Skill*, 98 (1), 754-758.
- Koçak, E. (2002). *Erzurum ilinde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Koçak, S. & Hürmeriç, I. (2004). Attitudes of primary school students towards their physical education classes in Turkey. *10th ICHPER-SD European Congress and TSSA 8th International Sport Science Congress, 17-20 November*, Mirage Park Resort, Antalya, 134.
- Koçak, S. & Hürmeriç, I. (2006). Attitudes towards physical education classes of primary school students in Turkey. *Perceptual & Motor Skills*, 103(1), 296–300.
- Koçak, S. & Kirazcı, S. (1997). Beden eğitime karşı geliştirilen tutumlarda cinsiyet belirli bir unsur mudur?, *I. Uluslararası Spor psikolojisi Sempozyumu 10–12 Ekim*, Mersin. 1997.
- Leif, J.&Rustin, G.(1980). *Genel pedagoji*, (N. Yüzbaşıoğulları, Çev.) İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (2002). İlköğretim okulları, lise dengi okullar beden eğitimi dersi öğretim programları, Milli Eğitim Bas., Ankara.
- MEB, (2018). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı(Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*.
- Messing, M.(1980), *Der gute und der schlechte Lehrer aus Schülersichr*, Bartel&Wernitz Verlag, Berlin.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2014). Spor sosyolojisi 12. sınıf. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ankara: Korza Yayıncılık.
- Mirzeoğlu, N. (2003). *Sporun bilimsel temelleri. Spor bilimlerine giriş*.Ankara: Bağırhan Yayımevi.
- Mirzeoğlu, N. (2011). *Spor bilimlerine giriş*(s.110). Spor Yayımevi, Ankara.
- Nebioğlu, D. (2006). *Bedeneğitimi dersi genel esasları ve planlaması denetimi*. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.
- Öncü, E. (2007). *Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları ve beklentileri*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Önder, Ö.R. (2006). Davranış bilimleri ders notları. Eylül 16, 2019 tarihinde <http://acikders.ankara.edu.tr>. adresinden alındı.
- Özçelik, D.A. (1998). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özer, S. & Özer, K. (1998). *Çocuklarda motor gelişim*. Antalya.
- Özgüven, İ. E.(2000). *Psikolojik testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş sporda eğitim üçgeni* (s. 7). Ankara:Bağırhan Yayımevi.
- Özpolat, A. (2005). Öğretmenlik mesleğindeki değişmelerin tarihsel-toplumsal bağlamı. *Milli Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (33), 166.

- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*(s. 100). Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Öztürk, H. (2000). *Ortaöğretim öğrencilerinin sportif beklenti ve alışkanlıkları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özyalvaç, N. T.(2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Pulur, A. & Çelik, Z. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*. 19 (1),15-121.
- Senemoğlu, N. (1997). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: kuramdan uygulamaya*. Spot Matbaacılık, Ankara.
- Shephard, R. J., Bouchard, C. (1995). Relationship between perceptions of physical activity andhealth-related fitness. *The Journal of Sports and Medicine and Physical Fitness*, 35, 149-158.
- Sivrikaya, Ö. & Kılıçık, M. (2017). İlköğretim okulları 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Düzce örneği). *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 1-15.
- Smoll F. L. & Schutz, R.W. (1980). Children attitudes toward physical activity: a longitudinal analysis,*Journal Of Sport Psychology*. 2, 137-147.
- Solomon, D. (1997). Fair play in the gymnasium: improving socila skills among elementary school students. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*.
- Sönmez, V. (1990). *Sevgi eğitimi*. Ankara: Adım Yayını.
- Symons C. W., Cinelli, B., James T.C. & Groff, P. (1997). Bridging student health risks and academic achievement through comprehensive school health programs. *Journal of School Health*, 67(6), 220-227.
- Şahin, H. M. (2006). *Beden eğitimi ve spor sözlüğü*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Şahin, M., Pehlivan, Z.&Kuter, F. Ö. (2001). Beden eğitimi ders uygulamalarında ortaya çıkan etik sorunlar ve çözüm önerileri. *II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 21-23 Aralık*, Bursa.
- Şimşek, N. (2002).*Kimya eğitimine yönelik bir tutum ölçeği hazırlanması ve buna yönelik çeşitli değerlendirmelerin yapılması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şirinkan, A., Çalışkan, E., Gündoğdu, K., Şirinkan, S., Bay, E., & Kürkcü, R., (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersleri hakkındaki

- görüşleri (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (1). 53-57.
- Şişko, M. & Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkeköğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.
- Tamer, K. (1988). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Tannehill, D. &Zakrajsek, D. (1993). Student attitudes toward physical education: A multicultural study. *Journal of Teaching in Physical Education*, 13, 78-84.
- Taşdemir, N. (2019). *Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Ağrı ili Hamur ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Taşgım, Ö., & Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 457-466.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*(s. 65-145). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Taylor, S. E., Peplav, L. A. & Sears, D. O. (2003).*Social psychology. Eleventh edition*. New Jersey: Pearson Education International, 133.
- Temel, C., Avşar, P. (2008).*İlköğretim beden eğitimi dersi 1-8. Sınıflar öğretmen kılavuz kitabı*, Devlet Kitapları Birinci Baskı, Ankara.
- Trenor, L., Graber, K., Housner, L. & Wiegand, R. (1998). Middle school students' perceptions of coeducational and same-sex physical education classes. *Journal of Teaching in Physical Education*, 18 (1), 43-56.
- Trudeau, F.& Shephard, R. J. (2005). Contribution of school programmes to physical 52 activity levels and attitudes in children and adults. *Sports Medicine*, 35 (2), 89-105.
- Tutal, V.(2011). İlköğretim öğrenci velilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 15 (1), 142-153.
- Türkmen, F. (2002). *Eğitimin ekonomik ve sosyal faydaları ve Türkiye'de eğitimekonomik büyüme ilişkisinin araştırılması*. DPT, Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Ulutaş, Y. (2018). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Bayburt ili Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Usal, A., & Kuşluyan, Z. (1999). *Davranış bilimleri (Sosyal psikoloji)*. İzmir: Barış.

- Ülgen, G.(1995). *Eğitim psikolojisi: birey ve öğrenme* (s. 97-103). Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Üstün, A. (2005). *Bilgi kurumlarının eğitimde yeniden yapılanmadaki işlevi*.
- Üşenmez, S. (2004). *Hava harp okulunda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi liderlik davranışlarının öğrenci gözüyle değerlendirilmesi (The evaluation of leadership behaviors in class of physical education teachers educating in air force academy by students)*. Unpublished Post Graduate Thesis, Institute of Educational Sciences Gazi University, Ankara.
- Wersch, A. V., Trew, K. & Turner, I.(1992). Post-primary school pupils' interests in physical education: age and gender differences. *British Journal of Educational Psychology*, 62, 56-72.
- Wuest, A. D. & Charles, A. B. (1999). *Foundations of physical education and sport*. McGraw-Hill Companies, 13th Edition, U.S.A.
- Yağcı, İ. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yaka, A. (1991). Eğitimde bütünlük kavramı açısından okullarda beden eğitiminin yeri ve önemi, *I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*, İzmir, MEB Yayınları.
- Yamaner, F. (2002). *Beden eğitimi ve spora giriş* (s. 10). Zonguldak: Emek Matbaacılık ve Reklamcılık.
- Yanık, M. ve Çamlıyer, H. (2015). Ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları ile okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 1 (1), 9-19.
- Yavaş, İlhan M., İlhan, A. (1997). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Melisa Matbaa, Bursa.
- Yaylacı, F. (1998). *İlköğretim okulları beden eğitimi dersi program ve uygulamalarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Yetim, A. (2005), *Sosyoloji ve spor*. İstanbul:Morpa Kültür Yayınları.
- Yıldırım, A.(2006). *Sivas ilinde farklı eğitim düzeyindeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Yıldız, E. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının incelenmesi (Bala ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, A. (2009). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumları ile kararsızlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

Ek 1. Demografik Bilgi Anket Formu

Sevgili öğrenciler;

Bu anket “Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Görüş ve Tutumların İncelenmesi” adlı bilimsel çalışmada kullanılacaktır. Sizlerin soruları dikkatli ve doğru bir şekilde cevaplamanız, bu araştırmada tutarlı ve geçerli sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Lütfen her ifadeyi dikkatlice okuyunuz ve bu ifadelerden kendi durumunuza en uygun olanın yanındaki kutucuğa (x) işareti koyunuz. Araştırma bilimsel bir nitelik taşıdığından dolayı sizden isim istenmemektedir ve verdiğiniz cevaplar tamamen gizli kalacaktır. Lütfen cevapsız ifade bırakmayınız. Yardımlarınız için teşekkürler.

AYKUT KAYA

**Bartın Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi**

1. BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1-Yaş:.....

2-Cinsiyetiniz? () Kız() Erkek

3-Sınıfınız: () 5() 6() 7 () 8

4-Kaç Kardeşiniz? () Kardeşim Yok () 1 () 2 () 3 () 4 ve üstü

5-Ailenizin Aylık Geliri?() Düşük () Orta () Yüksek

6-Baba Eğitim Durumu?() İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite

7-Anne Eğitim Durumu? () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite

8-Babanızın Mesleği nedir?() İşçi () Memur() Emekli () Çiftçi () Serbest Meslek () İşsiz

() İşyeri sahibi

() Özel Şirkette () Diğer

9- Annenizin Mesleği () Ev hanımı () İşçi () Memur() Emekli () Çiftçi () Serbest Meslek

() İşyeri sahibi

() Özel Şirkette () Diğer

10-Ailede siz hariç Aktif spor yapmış olan veya halen yapan var mı? () Evet () Hayır

11-Okul dışı boş zamanlarınızda egzersiz veya sporu ne sıklıkla yapıyorsunuz?

Ek 2.

İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği

Sayın öğrenci,

Aşağıda sizlerin Beden Eğitimi ve Spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu karalayarak belirtiniz. Anketi lütfen **20 dakika içerisinde tamamlayınız** ve üzerine isim yazmayınız. Anket sonuçları sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır.

- 5= Tamamen Katılıyorum**
4= Katılıyorum
3= Kararsızım
2= Katılmıyorum
1= Tamamen Katılmıyorum

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
1. Beden eğitimi ve spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.	5	4	3	2	1
2. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinde çok sıkılırım.	5	4	3	2	1
3. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.	5	4	3	2	1
4. Beden eğitimi ve spor dersinde başarılı olmak için çaba sarfetmem.	5	4	3	2	1
5. Beden eğitimi ve spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.	5	4	3	2	1
6. Beden eğitimi ve sporla ilgili konuşmak çok zevklidir.	5	4	3	2	1
7. Beden eğitimi ve spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.	5	4	3	2	1
8. Beden eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum.	5	4	3	2	1
9. Beden eğitimi dersinde işbirliği duygularım gelişir.	5	4	3	2	1
10. Beden eğitimi ve spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.	5	4	3	2	1
11. Gelecekteki öğrencilik yaşantımda beden eğitimi ve spor dersi almak istemem.	5	4	3	2	1
12. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağladığına inanırım.	5	4	3	2	1
13. Okul ders programlarına beden eğitimi ve spor dersi koymak gerekli değildir.	5	4	3	2	1
14. Beden eğitimi ve spor uğrasının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.	5	4	3	2	1
15. Okul ders programlarının her yılında beden eğitimi ve spor dersi olmalıdır.	5	4	3	2	1
16. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.	5	4	3	2	1
17. Beden eğitimi ve spor ile ilgili etkinliklerinin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.	5	4	3	2	1
18. Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.	5	4	3	2	1
19. Beden eğitimi ve spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.	5	4	3	2	1
20. Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.	5	4	3	2	1

21. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırırım	5	4	3	2	1
22. Beden eğitimi ve sporla ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.	5	4	3	2	1
23. Beden eğitim ve spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.	5	4	3	2	1
24. Beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.	5	4	3	2	1

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Ek 3. Ölçek İzni

Gönderen: faltay <faltay@hacettepe.edu.tr>

Gönderildi: 18 Ekim 2019 Cuma 14:35

Kime: aykut kaya <ayka_fb_36@hotmail.com>

Konu: Re: YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMAM İÇİN ÖLÇEK İZİNİ

Sayın Aykut KAYA

Beden Eğitimi ve spora ilişkin tutum ölçeğini araştırmanızda kullanmanıza izin veriyorum

Dr. Figen Altay

Samsung Galaxy akıllı telefonundan gönderildi.

----- Orijinal mesaj -----

Kimden: aykut kaya <ayka_fb_36@hotmail.com>

Tarih: 17.10.2019 13:39 (GMT+03:00)

Alıcı: faltay@hacettepe.edu.tr

Konu: YÜKSEK LİSANS ÇALIŞMAM İÇİN ÖLÇEK İZİNİ

SAYIN HOCAM

BEN MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINDA ÇALIŞAN BİR BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİYİM İSMİM AYKUT KAYA. AYNI ZAMANDA BARTIN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜNDE YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİYİM.TEZ ÇALIŞMAM İÇİN İZİNİZ OLUR İSE SİZİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPORA İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİNİZ'İ KULLANMAK İSTİYORUM.

SAYGILARIMLA...

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Aykut KAYA
Doğum Yeri ve Tarihi : ANKARA / 01.10.1988

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim dalı.
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Yayınlar : Bireysel Sporlar Karate Ders Kitabı, Meb Yayınları
ISBN 978-975-11-4427-0

İletişim

E-Posta Adresi : ayka_fb_36@hotmail.com

Tarih : 09/09/2019